

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable Sr. Lluís Companys i Jover

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 21 d'abril del 1933

SUMARI

A tres quarts de cinc i deu minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Prec del senyor Tries de Bes sobre la situació de l'Ajuntament de Calella.

Resposta del senyor Conseller de Governació, intervenció del senyor Comorera i contestació del senyor Conseller de Governació.

El senyor Conseller de Justícia i Dret dóna lectura a un Projecte de Llei de contractes de conreu i a un Projecte de Llei especial per a la resolució dels conflictes dels contractes de conreu.

Discurs del senyor Conseller de Justícia i Dret comentant els Projectes esmentats.

Se suspèn la sessió per tal de procedir al nomenament de la Comissió especial que haurà de dictaminar sobre els esmentats Projectes de Llei.

En reprendre's la sessió, la Cambra accepta per unanimitat la designació dels senyors Riera, Sellés, Bru, Galés, Folch, Cerezo, Dot, Companys (J.), Canturri, Abadal, Tries, Rovira i Roure, Carreres, Comorera i Serra i Moret, per a formar part de la Comissió especial.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre l'Estatut Interior de Catalunya.

A proposició del senyor Casanoves, se suspèn la sessió.

Ordre del dia per a la sessió de dimarts.

S'aixeca la sessió a tres quarts de vuit de la vetlla.

S'obre la sessió a tres quarts de cinc i deu minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys.

Al banc roig hi ha els honorables senyors Conseller Delegat i Consellers de Justícia i Dret i de Governació.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

La situació de l'Ajuntament de Calella

El Sr. PRESIDENT: El senyor Tries de Bes té la paraula.

El Sr. TRIES DE BES: És per a adreçar

un prec al senyor Conseller de Governació relatiu a la situació anormal en què es troba l'Ajuntament de Calella des de fa molts mesos, pel motiu de què les fraccions d'Esquerra Republicana de Catalunya, els nostres amics i el Partit Radical no assisteixen a les sessions de l'Ajuntament en virtut de les coaccions intolerables que alguns elements de la F.A.I. han fet per tal de què aquests senyors no puguin assistir a les sessions.

És clar que aquesta és una qüestió d'ordre públic, però com que repercuteix en la vida municipal de Calella, i ha donat lloc a repetides reclamacions prop del Governador civil i àdhuc jo he tingut l'honor també d'acompanyar a comissions d'allà a veure al senyor Conseller de Treball, perquè en virtut d'aquesta anòmala situació s'ha agreujat a Calella la crisi de treball, jo desitjaria que el meu particular i estimat amic el senyor Conseller de Governació s'assabentés d'aquesta situació anormal i que amb l'autoritat que ell té en tota la matèria municipal, pugui posar algun remei com desitja tota la ciutat de Calella.

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: El prec del senyor Tries de Bes jo el conec, podria dir, gairebé oficiosament. Demanats antecedents a l'Oficina d'Administració Local respecte a Calella, no hi ha absolutament res; però d'una manera oficiosa jo he sabut que el Governador civil que havia estat de Barcelona, senyor Moles, havia manat obrir una informació a Calella, per a conèixer els fets denunciats a què acaba de fer referència aquí el senyor Tries de Bes. En no trobar-me jo amb aquest expedient a l'Administració Local he reclamat al Govern Civil de Barcelona la tramesa ràpida d'aquest expedient perquè pugui estudiar i resoldre amb justícia aquest cas, com estic disposat a fer-ho.

El Sr. TRIES DE BES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tries de Bes.

El Sr. TRIES DE BES: Només per agrair aquesta bona disposició del senyor Conseller de Governació i esperant que després de l'estudi de l'expedient, atesa la justícia absoluta del cas, ell prendrà les mesures convenients per a acabar d'un cop aquesta anòmala situació.

El Sr. COMORERA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Només per a dir dues paraules en el sentit de què el senyor Conseller de Governació en estudiar l'expedient de Calella, vegi realment de fer justícia, que de vegades no està pas en la forma, sinó en el fons de la qüestió.

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Jo he de dir al senyor Comorera que, en estudiar l'expedient de Calella, ho faré sota l'únic aspecte amb què jo puc estudiar-lo, o sigui, sota el que fa referència a la vida municipal de Calella. Si hi ha

alguna qüestió que afecti a l'ordre públic, l'única cosa que puc fer és oficiosament dir al Governador que intervingui en aquest afer. Jo em limitaré a fer complir la vida municipal a l'Ajuntament de Calella; si hi ha alguna irregularitat, hi posaré la sanció que correspongui; res més que això.

El Sr. COMORERA: No n'hi trobareu cap.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tries de Bes, per a fer un altre prec. La V. S. havia demanat la paraula per a dos precés, i sols n'ha fet un.

El Sr. TRIES DE BES: Es que l'he traslladat al meu company senyor Duran i Ventosa; nosaltres practiquem la divisió del treball.

El Sr. PRESIDENT: Cap més senyor Diputat ha demanat la paraula per a precés i preguntes.

Lectura de dos Projectes de Llei

El senyor Conseller de Justícia i Dret puja a la tribuna de Consellers i dona lectura a un Projecte de Llei de contractes de conreu i a un Projecte de Llei especial per a la resolució dels conflictes dels contractes de conreus.

(*Entren a la Cambra els senyors Consellers de Cultura i de Sanitat i Assistència Social.*)

El Sr. PRESIDENT: El senyor Conseller de Justícia i Dret té la paraula.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Honorables senyors Diputats: No sé si us cansarà el meu parlament, després de la lectura que acaba de fer-se aquí; però el Govern estima necessari exposar davant de la Cambra els fonaments de la seva obra en quant sigui seva, a fi i efecte de suplir l'absència de un preàmbul, que, per la rapidesa amb què s'ha cregut convenient presentar aquests Projectes de Llei, no s'ha pogut posar en el Projecte de Llei:

Senyors Diputats: Aquests moments, si van seguits, com jo crec i com crec que tots vosaltres estimeu, si va seguit d'una resolució efectiva, és el moment més transcendental pel qual haurà passat l'ordenació de la terra a Catalunya, des del laude arbitral o sentència arbitral de Guadalupe, feta pel Rei Ferran d'Aragó.

Des d'aleshores ençà, les terres a Catalunya han vingut distribuïdes, prenent peu d'aquells primers caps de casa «ramenses», als quals la terra va ésser atribuïda segons un sistema familiar que tenia el seu nucli, a l'entorn d'un cap de casa, en una família; i, a l'entorn d'ella, un territori. I així, gràcies al nostre sistema successor i gràcies a totes les altres disposicions complementàries del nostre Dret català, hem pogut mantenir fins dintre del segle XIX una distribució de terres a Catalunya que, en general, responia perfectament a les necessitats del nostre poble i a la naturalesa del nostre territori.

Però darrerament s'han produït conflictes, han vingut transformacions socials, que materialment han esgavellat el nostre sistema.

Així nosaltres vàrem ésser un dels primers pobles que sentiren la influència que representava la primera aparició del capital, la transformació econòmica que la creació del capital duïa damunt del dret feudal anterior. Avui som un dels primers pobles als quals ens

pertocarà resoldre d'una manera definitiva, per molts anys, la més perfecta distribució de les terres perquè responguin a les possibilitats i a les finalitats de la nostra societat.

En aquest temps, ha influït en la descomposició de la família pagesa l'atracció de la ciutat de Barcelona, han pesat damunt d'aquesta família i a favor de la seva descomposició, les condicions de la transformació social que feien que una gran part d'elles enviessin els seus fills a la ciutat, i es produís a conseqüència d'això el mal de l'absentisme. Els propietaris antics, els caps de casa antics, han deixat d'ésser al camp, s'han transportat a la ciutat i avui, al camp, riscava de quedar en mans o de jornalers, que representarien una nova forma de servatge, com l'abolida en temps dels pagesos de remensa, o hauria de venir entregada tota la propietat de la terra a un sistema d'arrendaments que jo he de considerar com un règim eminentment transitori, entre el moment aquell en què el propietari de la terra la conreua i aquell altre en què es produeix un altre propietari que altra vegada es tornarà també a cuidar de la producció d'aquesta terra.

El temps és propici a la reforma. Estem damunt d'una onada d'optimisme que ha fet créixer una fe en les institucions d'aquesta Catalunya que nosaltres hem rebut i hem conquerit junts la llibertat d'ordenar. Hi ha un optimisme i una fe en aquest Parlament i, per altra banda, hi ha en els camps una sensació de crisi, de desori. S'ha produït en l'estament propietari la convicció de què haurà d'arribar a un sacrifici, per a portar fi a l'estat de coses que s'ha produït. Per altra banda, el pagès també veu la possibilitat d'arribar a una millora en les seves terres, una millora del seu dret que en certa forma el fa conservador, perquè damunt d'aquest dret veu un nou ordre social en el que vindrà a representar-se en ell la idea de la propietat i la de la família.

Estem, doncs, en un temps en què se sent la necessitat i la possibilitat de la reforma, i aquesta possibilitat nosaltres l'hem de realitzar.

Abans que tot, hem de creure que ha de pesar sobre tots els catalans, tant els d'aquesta banda, com els d'aquella, com els de totes, una cosa sobre la qual crec que fins seria perillós insistir massa. Estem aquí en la possibilitat de fer-nos nosaltres una llei i al mateix temps les Corts d'Espanya estan fent una altra llei que tracta de resoldre el mateix problema, i jo crec que hem de procurar entre tots que no es plantegi mai, ni en el cor ni en el cap del pagès, la conveniència de triar entre una llei i altra, perquè aquesta fou la tragèdia de la guerra dels pagesos de remensa. Llavors se'ls va oferir un avantatge com ara hi haurà una dualitat de procediments.

S'ha presentat a les Corts de la República una llei que en certa manera obra unes grans possibilitats a la família pagesa espanyola, i nosaltres aquí no podem permetre que en comparació de la nostra aquella llei ofereixi llibertats o facultats que millorin les condicions del pagès, i posin les nostres famílies en inferioritat respecte a les dels altres països d'Espanya.

Diversos Srs. DIPUTATS: Molt bé, molt bé.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Hem d'obrar, doncs, de manera que no es creï aquesta conveniència d'escollir, perquè si ho féssim podria plantejar-se una qüestió social en

perjudici, no solament de la pau pública, sinó de la futura llibertat de Catalunya.

Nosaltres hem tractat d'arribar a la realització d'aquest objectiu, i per això hem aprofitat la constitució d'una Comissió Jurídica Assessora creada pel Govern exterior. El dia 1.er de febrer es va nomenar per aquesta Comissió la ponència que havia de redactar la primera pauta d'aquest contracte. Jo ja sé que és tanta la necessitat i és tanta la urgència de què aquestes coses es resolguin, que se'ns haurà criticat d'anar poc a poc, però en dos mesos i mig hem acabat una feina que no es podia fer amb més poc temps si no es volia anar amb precipitació perjudicial per a la bona resolució de l'assumpte. I hem tingut l'aventura, i jo aquí ho he de dir, i de donar un nom perquè consti en el DIARI DE SESSIONS, hem tingut la ventura de trobar una Comissió de ciutadans, d'homes il·lustres en l'estudi del Dret, que han tractat aquesta qüestió amb una imparcialitat i amb una profunditat de coneixements que jo crec que poques vegades s'ha produït al nostre país, i sobretot la de poder utilitzar el saber l'experiència i l'esperit de rectitud d'un home que cal que tots nosaltres recordem, el ponent Ramon M. Roca i Sastre.

Jo em complasc en fer aquí el seu elogi, amb més llibertat, amb més espontaneïtat i imparcialitat, perquè no crec que aquest home hagi fet mai política en el Partit al qual pertanyia.

Diversos Srs. DIPUTATS: Molt bé, molt bé.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Però aquesta Comissió Jurídica ens ha donat un motllo, tota una estructuració, ha arribat a una perfecció en el procediment que és veritablement admirable, però nosaltres, homes d'un Partit que hem mirat les coses de la nostra terra des d'un punt de vista d'un ideal franc i clarament defensat, havíem d'introduir en aquest motllo de concepcions jurídiques tota aquella finalitat política que nosaltres hem representat; i per això, tot i respectant aquesta estructura jurídica, hem tingut que notificar-la en aquelles coses que interessaven a la finalitat política del Projecte.

Però jo us he de fer notar una cosa: que val tant en aquests casos el tenir un perfecte coneixement de les vies i dels antecedents del Dret que el dia que es pugui fer una profunda comparació entre el Projecte de la Comissió i el del Govern, es veurà que alguna d'aquelles coses que tenen una aparença més profundament revolucionària pertany a la Comissió Jurídica Assessora. ¿Per què? Perquè ha trobat en la història jurídica del nostre país antecedents, ha trobat regles, ha trobat procediments, ha trobat institucions que suposaven que aquests problemes que avui ens fan perterir ja s'havien plantejat en la nostra terra i s'havia tractat de trobar-hi una solució.

Anem ara a fixar només que unes quantes de les modificacions que nosaltres ens hem hagut d'introduir en el Projecte.

Hi ha el tema de la durada dels contractes. Moltes associacions rabassaires i Sindicats Agrícoles han formulat desitjos que nosaltres hem cregut que el Parlament no podria atendre en absolut, perquè de vegades hi ha ideals que van més enllà de les possibilitats del dia, però que si no s'havien de realitzar en absolut, ens hi havíem d'acostar tot el que podíem.

En molts dels seus manifestos i documents han demanat que el contracte mínim fos de deu anys. La Comissió Jurídica Assessora ens havia proposat una varietat de durades que responia més a les varietats que presenta la nostra realitat agrícola. Ens deia que el contracte de rabassa morta ha de durar trenta anys, perquè per la durada actual de la vinya americana sembla que aquest sigui un termini natural; però com sigui que aquí la tradició que s'havia fet era de que quan menys la durada fos de cinquanta anys, tal vegada perquè es tractava de les vinyes velles, nosaltres hem cregut que no es podia portar aquesta innovació de la reducció de durada en els contractes, i hem respectat la idea que fins ara havia prevalgut, dels cinquanta anys. Per altra banda, això, senyors Diputats, no té una greu importància, perquè, com hauréu sentit, per l'article 11 d'aquesta Llei es proposa la pròrroga voluntària de tots els contractes que tinguin una durada de més de quinze anys. Doncs si el conreador pot prorrogar per la seva sola voluntat els contractes d'una durada de més de quinze anys, és realment d'una escassa importància que nosaltres ara vinguem a dir que el de rabassa morta ha de durar naturalment trenta o cinquanta anys.

Establia després la Comissió un altre procediment. Deia que el contracte duraria allò que pel contracte s'hagués pactat. Nosaltres, aquesta llibertat de contractació també l'hem respectada. Venia una altra fórmula, que suposava que la duració dels contractes s'hagués d'entendre segons la durada de la vida de la planta, i això hauria portat una complicació i una confusió i, en certs casos, una impossibilitat d'aplicació, que ens ha mogut a treure-ho. ¿Com es podria regir la durada d'un contracte pel conreu d'oliveres? ¿Que poden durar mil anys? ¿Com es podria regir la durada de la contractació pel conreu d'un camp, en el qual hi pot haver arbres de diferent naturalesa, peus de diferent mena? A més a més, hauria estat necessari. ¿Que poden durar mil anys? ¿Com es podria regir la duració legal, ja que no la natural — perquè això és impossible — de cada una de les plantacions. Això duia una complicació i, a més a més, podria ocasionar una confusió que ha d'ésser exclosa d'aquests contractes, i nosaltres això ho hem suprimit. Afegia després que el contracte duraria tres anys quan no s'hagués pactat termini definit. I és que hi ha en algunes comarques de Catalunya contractes per a terres de sembradura que es solen fer per dos anys, i per voler recollir fins aquest mínim partia dels tres anys i establia la possibilitat de les pròrroques. Nosaltres hem cregut que això s'havia de reformar i que s'havia de portar aquest termini a una durada mínima de sis anys. Com que ens volem acostar fins allà on sigui possible als desiderata dels pagesos, dels treballadors de la terra, hem proposat que aquesta durada de sis anys fos prorrogable amb molta facilitat per quatre anys més, per arribar al termini dels deu anys. Deixem així una llibertat de resolució, pel cas d'haver-hi erro per una o altra de les parts i ens acostem a aquesta finalitat de la duració dels deu anys que ens ha estat demanada pels pagesos.

Hi ha en el règim de millores, molt poques, o potser cap modificació introduïdes per nosaltres; però tant en les millores com en les revisions, com en el dret d'adquisició, hi ha la idea del justpreu, de la fixació del justpreu, i en aquest punt el Consell ha cregut que havia d'introduir una modificació en

la proposta de la Comissió Jurídica Assessora. Després de fixar aquesta Comissió les formes de valoració d'una terra, disposa que el producte es distribuirà d'una manera, fixa entre el capital i el treball. I nosaltres hem considerat que això era injust, perquè tots els que heu sortit per fora heu vist un al costat de l'altre, en terres de la mateixa fertilitat de la terra, i de la mateixa exposició solar, que un té la vinya pròspera i bella i l'altre la té escarransida i gairebé morta. Allà hi ha la diferent qualitat del treballador, el diferent coratge, el diferent amor al treball del pagès, i nosaltres hem considerat que si en aquelles dues terres hi havia igualment una participació a mitges del capital i del treball, era injust que el capital gaudís d'aquella major riquesa que, amb la seva bravura, amb la seva constància en el treball, amb la seva capacitat, havia creat solament el treballador. I hem imposat en aquest cas — perquè com hauréu vist o hauréu entès per la ràpida lectura de la llei que hem obert una certa llibertat, i hem deixat un cert marge a les Comissions arbitrals —, hem imposat aquest principi, sense precisar-lo: que quan el producte de la terra passés d'un terme mig, la part del treballador fos augmentada d'una manera progressiva, i disminuïda o augmentada d'una manera progressiva la part del capital.

Hem fet també modificacions en el mateix sentit en el sistema de les revisions. Però com que en això hem considerat que en bona part, gairebé en la seva totalitat, la Comissió Jurídica Assessora recollia les aspiracions revisionistes del món pagès, les hem respectat.

I anem al dret d'adquisició. És voluntat general de tota la nostra pagesia facilitar aquest trànsit a què suara jo feia referència de l'antic propietari que treballava la terra el nou propietari que s'ha de crear, que tenim tots la intenció i voluntat de crear mitjançant que es faciliti el dret d'adquisició per part del que treballa la terra. La Comissió, tenint en compte un punt de vista jurídic, respectable, sí, però que nosaltres hem cregut que no haviem de atendre, havia disposat que només podria fer ús d'aquest dret el pagès que tingués un contracte per durada superior a quinze anys. Nosaltres hem trobat que això era injust. Pot haver-hi en terres de sembradura famílies pageses que de pares a fills, de molts anys, treballin aquella terra; pot haver-hi pagesos que ja han tingut en el clos el naixement de l'avi, del pare i el seu propi, però si aquesta terra era de sembradura i els contractes s'havien anat renovant de dos o de cinc en cinc anys, segons aquell principi, aquests pagesos no tindrien dret a demanar l'adquisició d'aquesta terra mitjançant el pagament del seu valor. Nosaltres hem cregut que quan l'home ha treballat la terra per ell, pels seus pares i per la continuïtat dels fills, per un període de vuit anys, amb contracte o sense contracte, amb un contracte llarg o amb un contracte curt, de qualsevulla manera, aquest home ha adquirit un dret damunt aquella terra que ha fecundat amb les seves suors i la seva sang. (*Molt bé!*) Heus aquí la modificació: nosaltres hem augmentat cinc anys la durada d'aquest contracte de l'home amb la seva terra, però en canvi hem prescindit de la necessitat de què això fos en virtut d'un contracte, i hem exigít només que el conreu s'hagués produït. A més a més hem respectat el dret de tanteig, el dret de retracte i el de rescab en les mateixes formes que

ja aciensadament havia establert la Comissió Jurídica Assessora.

I anem a les Comissions arbitral. Ens hem trobat amb la proposta d'un règim doble d'arbitratge. Un que s'en diu en el Projecte de les Juntes arbitral de districte, de caràcter voluntari: allí on es trobin deu pagesos i deu propietaris que vulguin pactar lliurement, podran establir la seva Junta d'arbitratge, i sotmetre-li la resolució de tots els seus conflictes. I per altra banda, trobem establert en aquest Projecte la forçosa instauració d'unes Comissions arbitral agrícoles que han de resoldre tots els plets del camp. És a dir, que hi ha un sistema d'arbitratge voluntari i un altre d'arbitratge obligatori. Tal vegada l'existència d'aquests dos sistemes pugui portar alguna disparitat en les solucions que uns i altres prenguin, però nosaltres hem cregut que quan anàvem a portar això al camp sense tenir antecedents, sense veure com s'ho emprendrien els pagesos i els propietaris; tenint dues fórmules les havíem de deixar totes dues, perquè la realitat ens digués després la que acceptin més la generalitat de la gent del camp. Per això hem deixat l'arbitratge voluntari i l'arbitratge obligatori. Però en l'arbitratge obligatori hi hem introduït, això sí, una reforma essencial. Ens proposava la Comissió Jurídica Assessora que les Comissions arbitral agrícoles es constituïssin en la forma següent: que el Jutge de primera instància les presidís, i que aquest formés una llista mínima de vint, i màxima de quaranta homes de l'estament pagès, i una altra llista igual de l'esmentat propietari, i, aprovada aquesta llista pel Tribunal de Cassació, d'aquesta llista se n'hagués de treure en cada cas per la voluntat i la decisió de les parts, els dos arbitris pagesos i els dos arbitris propietaris. Ens ha semblat que aquest sistema podria ésser molt exposat a arbitrarietats que no es podrien tolerar. Deixàvem a les mans d'un Jutge la possibilitat d'eliminar d'aquelles llistes totes aquelles persones que tal vegada vindrien a representar, precisament, la més ferma voluntat de la família pagesa o la major voluntat dels propietaris, i com que ell els exclouria, no podrien ésser mai més àrbitres en les qüestions. Ens exposàvem que, havent de constituir-se una Comissió arbitral, per cada cas hi hagués un tal nombre de casos i una tal varietat de matèries que donessin lloc a la creació d'un nombre de Comissions arbitral vertaderament extraordinari.

Jo només perquè compreguieu els perills d'aquest sistema us diré unes xifres que, per altra banda, vénen a fixar l'extensió del conflicte que nosaltres tenim plantejat en el camp. Els judicis de revisió plantejats ens marquen la geografia, la distribució territorial del conflicte en el camp. S'han formulat vint-i-nou mil nou-cents setanta un judicis de revisió, i d'aquests judicis de revisió, vint-i-tres mil vint-i-quatre corresponen al territori de la província de Barcelona, i encara d'aquest territori de Barcelona n'hem de treure una sèrie de districtes judicials com els d'Arenys de Mar i Mataró, on apenes no hi ha hagut reclamacions que s'hagin portat al Tribunal. En canvi, hi ha districtes, com el de Vilafranca, on foren demanades nou mil tres-cents trenta-quatre re-

visions de contractes. En la província de Lleida, i es pot dir que gairebé, en gran part, en un sol poble, en La Foliola, no es demanen més que nou-cents nou revisions de contracte; en la de Girona s'en varen fer mil cinc-cents quaranta-set, i en la de Tarragona, quatre mil quatre-cents seixanta-una, però la major d'elles corresponen a aquella part de la província de Tarragona, que està colindant amb les terres del Penedès. Doncs, figureu-vos que es produïssin, no ja en aquesta proporció, però poseu-hi les rebaixes que volguez, els conflictes que haguessin d'ésser aclarits per les Comissions arbitral del districte, i veureu el nombre extraordinari de Comissions que s'haurien de constituir amb el nombre variadíssim de criteris i de solucions que podrien produir un veritable desori en el camp.

Nosaltres hem cregut convenient que a cada districte, sense fixar-li ara una delimitació de territori, perquè en cada cas s'hauria de determinar, on calgués es constituís per iniciativa del departament corresponent de la Generalitat, una Comissió arbitral, i que aquesta Comissió es composi d'una manera permanent, durant dos anys, per dos Vocals pertanyents a l'estament pagès, a elegir pels pagesos, i per dos pertanyents a l'estament propietari, elegits precisament pels propietaris; i ens ha semblat que aquestes Comissions tindrien una missió més fixa, més coherent, més fàcil per a la resolució d'aquestes qüestions, que no pas un gran nombre de Comissions arbitral que podrien introduir un veritable desori.

Heus aquí, senyors Diputats, en essència, les variacions que nosaltres hem introduït en el projecte de la Comissió Jurídica Assessora. Estem davant un conflicte, la gravetat i extensió del qual resulta d'aquestes xifres que us acabo de llegir. És una gran part del camp de Catalunya que si no està en armes està amb les collites no distribuïdes o mal distribuïdes i que cal que a aquest conflicte nosaltres hi posem remei. Aquest conflicte no és ja una cosa accidental i transitòria que hagi vingut a conseqüència d'una revolució política; aquest conflicte essencialment, profundament, dimana d'aquesta transformació, d'aquesta crisi que ha sofert la pagesia catalana a conseqüència de l'evolució capitalística dels nostres temps, i nosaltres hem de donar una solució a això. Posats a haver de donar una solució l'Esquerra de Catalunya, que té les responsabilitats del Poder, primerament ha tractat d'obtenir un motllo jurídic, i l'ha demanat a persones imparcials, i us ho ha dut aquí, i després dintre d'aquest motllo jurídic hi ha introduït aquelles conclusions polítiques que l'honestitat de la seva concepció de la vida pública l'obligava a respectar, perquè les havia defensat en el camp. Nosaltres hem anat per aquests mons de Déu i hem dit als pagesos el que sentíem, i en front de cada conflicte hem posat l'esperança de la nostra solució. I en venir aquí a complir els nostres compromisos ho fem tal com ho havíem promès, i si els nostres compromisos no estan del tot realitzats en el projecte i hi ha algú que trobi la manera d'anar més endavant, aquest home tindrà al seu costat per a defensar la seva proposta i per a sostenir-la, al Govern de l'Esquerra Catalana constituïda en Govern de Catalunya.

Jo crec que en això no podeu tenir res que dir ni vosaltres (*Dirigint-se a la Minoria de Lliga Catalana.*) ni vosaltres (*Dirigint-se a la Minoria d'Unió Socialista.*) Jo crec que tots sentiu honestament la vida pública, que posats en el cas de resoldre, dintre del marge de possibilitats que sempre es creen per a la resolució d'un problema, vosaltres aniríeu a la vostra idea com aquells que anirien a la seva, dintre del marge de possibilitats que la realitat permet. Altre cosa seria sentir desonestament o covardament els compromisos de la vida pública, i nosaltres, els que estem en aquest banc, això no ho fem.

Ja sé que s'han fet aquí algunes censures pel que s'entenia que havia estat la tramitació d'aquest expedient, d'aquest projecte, i jo he de dir que en aquestes censures hi ha una injustícia que espero que tots els que de bona fe les hagin fet les rectifiquin. Nosaltres hem procurat saber què vol el nostre poble, nosaltres hem procurat averiguar totes les coses que s'han dit pels uns i pels altres, pels rabassaires i per l'Institut de Sant Isidre, pels propietaris i pels conreuadors, des dels més socialistes i comunistes fins els més conservadors de la nostra terra. I com a resultat de la nostra investigació us portarem aquí un llibre on hem recollit tots aquests antecedents perquè vosaltres, si no haguéssiu tingut la possibilitat de recollir-los els tingueu presents a l'hora de resoldre. Però després que hem recollit tots aquests antecedents i totes aquestes idees, no hem admès per a escriure el Projecte que el nostre cor i el nostre pensament i no ens hem sotmès a ningú, ni hem anat a pactar amb ningú. Som homes que hem acceptat la responsabilitat d'un Poder, i per això estem en aquest Consell i no hi ha per damunt nostra, ni sota nostra, ni al costat nostra ningú que ens dicti la resolució que nosaltres firmem. Tot el que digui una altra cosa s'equivoca. Nosaltres, com homes de Partit que som, quan hem tingut redactat el Projecte, hem cregut que no obràvem incorrectament donant compte primer als homes que formaven amb nosaltres la Majoria, però aquests homes ni s'han aventurat a fer una censura ni ens han proposat una modificació; el Projecte és tal com l'ha fet el Govern de Catalunya, i nosaltres tal com l'hem fet, l'hem presentat aquí.

Però, ¿què vol dir això? ¿Vol dir que la Majoria ha de renunciar al seu pensament, a la interpretació del seu ideal? No; ara això està aquí en el Parlament, ara parlareu vosaltres, aquesta és la idea del Govern, però ara, damunt d'aquesta idea del Govern, han de treballar tots els homes que formen el Parlament de Catalunya, vosaltres, (*Dirigint-se a la Minoria de Lliga Catalana*) empenyent cap als vostres ideals, aquests d'aquesta banda (*Dirigint-se a la Majoria*) fent-la més ferma, introduint totes les fortaleces necessàries en les falles que nosaltres haguem tingut en el nostre cor o en el nostre pensament. I nosaltres serem lleials amb el Parlament fins a l'extrem que no posarem qüestions de gabinet en aquelles coses en què se'ns demostrí que hi ha una mala interpretació, una defectuosa resolució; nosaltres serem prou lleials també per a oferir-vos el nostre càrrec i la nostra dimissió si és

que aquí se'ns vol fer anar més enllà d'on creiem que es pot anar, i per camins que torcin la nostra bona intenció. Però aquí té llibertat tothom per a perfeccionar aquest Projecte i fer-lo millor; tingueu tots l'interès d'arribar a una bona resolució, amb la mateixa bona fe que hem posat nosaltres.

Ningú, ni per l'esquerra, ni per la dreta, ni per cap banda, té dret a mantenir-se en armes davant d'un Projecte d'aquesta naturalesa, fet amb aquesta lleialtat; ningú pot abarricarar-se, ningú pot atrinxerar-se, ningú pot dir que no hi vol ésser; aquí hi ha el Parlament de Catalunya, i el Parlament de Catalunya ha de resoldre, i tots en aquesta resolució tenen dret a intervenir, cadascú amb allò que representa i amb la força que té. Així, senyors Diputats, demostrarem a aquells que han dubtat de la nostra capacitat per a governar el país que tenim el seny i la força de cor suficients per a venir a enfrontar-nos amb els problemes més radicals i més profunds que s'hagin plantejat a la nostra terra, que aquesta és la millor manera de fer-nos dignes de la llibertat que els nostres pares i els nostres esforços ens han ajudat a assolir.

Entre tots treballarem així de la manera més eficaç per aquesta Catalunya que tractem de reconstruir, per aquesta ara de sacrificis de la nostra pàtria que hem recollit trossegada i que anem a refer per a tornar-la a la seva més magnífica expressió. Jo en acabar el meu parlament no us parlo ni com a homes d'Esquerra, ni com a homes socialistes, ni com a homes regionalistes; jo crec que per damunt de tot anem a ordenar la distribució de la terra catalana de la manera més justa, de la manera més honrada i de la manera que justificarà més totes les esperances que en el pervindre de la nostra pàtria hem posat. (*Aplaudiments de la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: El Projecte presentat pel Govern ha de passar a una Comissió que dictamini. En virtut del que permet l'article 66 del Reglament el President pot proposar que es nomeni una Comissió especial que és el que jo proposo ara, i a dit efecte proposo també que es suspengui quinze minuts la sessió, ja fatigada la Cambra després de la lectura perquè es posin d'acord els representants de les diverses Minories per tal de designar la Comissió.

(*A tres quarts de vuit menys cinc minuts es reprèn la sessió.*)

El Sr. PRESIDENT: ¿Acorda la Cambra la urgència de la Llei que s'acaba de llegir, després de dictaminar? (*Assentiment.*) Resta acordat. La representació de les diferents fraccions que componen aquest Parlament, posada d'acord, ha fet la designació dels Diputats, els noms dels quals seran ara llegits, per a formar part de la Comissió especial que ha de dictaminar sobre el Projecte de Llei de Contractes de Conreu i per la solució dels conflictes derivats dels esmentats contractes. Les persones designades són:

Senyors Francesc Riera i Claramunt, Jaume Sellés i Figueres, Lluís Bru i Jardí, Manuel Galés i Martínez, Josep Folch i Folch, Enric Canturri i Ramonet, Pere Cerezo i Hernández, Antoni Dot i Arxé, Josep Companys i Jover, Raimond d'A-

badal i Calderó, Josep M.ª Tries de Bes, Joan Rovira i Roure, Tomàs Carreres i Artau, Joan Comorera i Soler i Manuel Serra i Moret.

S'accepta la designació dels esmentats Diputats? (*Mostres d'assentiment en tots els sectors de la Cambra.*) Resta acceptada.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre l'Estatut Interior de Catalunya

El Sr. CASANOVES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casanoves.

El Sr. CASANOVES: En vista de la fatiga de la Cambra i de l'avançat de l'hora, m'atreveiria a de-

manar a la Presidència que sotmetés a la Cambra la suspensió de la sessió.

El Sr. PRESIDENT: S'acorda? Resta acordat.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimarts

1. Precs i preguntes.
2. Interpellació sobre Activitats feixistes a Barcelona.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre l'Estatut Interior de Catalunya.
(*S'aixeca la sessió a tres quarts de vuit de la vetlla.*)

PARLAMENT DE CATALUNYA

PROJECTE DE LLEI

especial per a la solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu

AL PARLAMENT DE CATALUNYA

El Conseller de Justícia i Dret, d'acord amb el Consell Executiu, té l'honor de sotmetre a la deliberació del Parlament de Catalunya, el següent

PROJECTE DE LLEI

ESPECIAL, PER A LA SOLUCIÓ DELS CONFLICTES DERIVATS DELS CONTRACTES DE CONREU

Art. 1.er Són objecte d'aquesta Llei:

Primer. — La solució dels conflictes pendents, produïts en l'execució dels contractes de conreu, des del 14 d'abril del 1931 fins a la data de presentació d'aquesta Llei al Parlament.

Segon. — L'establiment del règim provisional dels contractes de conreu fins al 31 de desembre del 1933.

Art. 2.ª Pel fet de l'incompliment, per part del conreador, durant el temps expressat en l'article anterior, de l'obligació d'abonar el preu o de lliurar la part de fruits en els contractes de conreu, el propietari sols li podrà exigir el pagament del que hagi deixat de percebre, sense poder reclamar interessos, ni danys ni perjudicis.

Aqueixa quantitat a percebre es calcularà segons els tipus convinguts o establerts en pactes, convenis o acords posteriors al 14 d'abril del 1931, però en cap dels casos els propietaris no podran reclamar una part de fruits superior a la establerta en judicis de revisió o, en defecte d'ells, en el conveni fet al Palau de la Generalitat el 21 de setembre del 1931.

Si el conreador, dintre del mateix període, hagués ocasionat danys a les finques, el propietari sols podrà reclamar llur import.

Els propietaris no podran fonamentar-se en els actes anormals a què fan referència els dos paràgrafs anteriors, ni

en l'incompliment d'altres obligacions derivades del contracte de conreu, per a exercitar accions resolutòries dels contractes o de desnonament.

Art. 3.er Les accions civils que, segons l'article anterior, pot exercitar el propietari, hauran d'entaular-se, en tot cas, davant els Jutges de primera instància, i pels tràmits del judici verbal.

Contra la sentència que es dicti hi cabrà apel·lació davant el Tribunal de Cassació de Catalunya, sense cap altre recurs.

Mentre no hagi entrat en funcions el Tribunal de Cassació de Catalunya, aquests recursos es veuran en les Sales del Civil de l'Audiència Territorial.

Art. 4.^t Quan es dicti sentència contra el conreador, s'hi haurà d'assenyalar un termini pel seu compliment, que no podrà excedir de sis anys ni ésser menor de dos, ateses les circumstàncies del conreador i del propietari, a judici discrecional del Jutge o del Tribunal de Cassació, si s'escau. La sentència determinarà, dins del període assenyalat, els pagaments parcials a càrrec del conreador, el qual no haurà d'abonar interessos més que en cas de demora.

Si el conreador deixa la terra sense causa justificada, o és desnonat o llançat d'ella, es consideraran vençuts els termes pendents.

Art. 5.ª En els contractes a parts, o el preu dels quals sigui pagable en fruits, es podrà ordenar, en la sentència, que allò que ha de percebre el propietari sigui satisfet pel conreador en diner o en la mateixa classe de fruits deguts, atenent-se, discrecionalment, als desigs dels interessats o a les circumstàncies del cas, per a facilitar el pagament del conreador.

Els fruits es valoraran, als efectes del que disposa el paràgraf anterior, en relació al preu en què s'hagin venut en la localitat respectiva o mercat més prò-

xim, durant l'any dintre del qual s'havia de fer el lliurament.

Art. 6.ª Les reclamacions judicials deduïdes anteriorment a la promulgació d'aquesta Llei, per a l'exercici de les accions civils dimanants de l'incompliment, per part del conreador, o de danys causats per ell, que estiguin en tramitació, quedaran en suspens i caducaran de dret si, dins l'any següent a la promulgació de la present Llei, el propietari no substitueix la reclamació formulada, per altra que s'acomodi a les disposicions de l'art. 2.ª.

Art. 7.ª Si el propietari dedueix aquesta nova demanda en substitució de la primera, dins el termini fixat en l'article anterior, subsistiran els embargaments i retencions decretats en el primer procediment.

Art. 8.ª Les resolucions judicials dictades abans de la promulgació d'aquesta Llei sobre faltes de lliurament de preu o de fruits, per part del conreador, o per danys causats per aquest, que hagin quedat fermes, però que no hagin estat executades, quedaran en suspens.

El propietari, en aquest cas, podrà sol·licitar del Jutge corresponent que es dictin les normes de pagament, d'acord amb el que disposa l'art. 4.^t amb citació del demandat, i, una vegada fixades pel Jutge, podrà instar l'execució judicial.

Art. 9.ª Les accions resolutòries o de desnonament a què fa referència l'últim paràgraf de l'art. 2.ª, quedaran extingides per ministeri de la Llei, i sense efecte les actuacions realitzades.

Si hagués recaigut resolució que no hagi estat executada en promulgar-se aquesta Llei, no produirà cap efecte.

Art. 10. Com a excepció de la doctrina que estableix el condomini dels fruits que s'obtenen en els contractes a parts, atès el caràcter especial i d'eficàcia transitòria d'aquesta Llei, la falta

de lliurament de fruits pel conreador, durant el període expressat en l'art. 2.ª, es considerarà pura i simplement com a cas d'incompliment de contracte.

Art. 11. Des del dia de la presentació d'aquesta Llei al Parlament de Catalunya fins al 31 de desembre del 1933, se seguirà aplicant, als contractes de conreu, els convenis o els acords acceptats igualment per les dues parts contractants. Per a la resolució de tota discòrdia sorgida amb anterioritat, respecte a les condicions del contracte de conreu, pel que toca a les vinents collites d'aquest any, s'aplicaran les normes que per cada espècie acordi la Comissió Arbitral de Districte, la qual haurà de tenir

presentes els acords i antecedents relatius a revisions fetes, els convenis locals i, preferentment, el pacte de la Generalitat del 21 de setembre del 1931.

Cada Comissió arbitral estarà composta de tres membres nomenats per la Unió de Rabassaires, i de tres més nomenats per l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre. El President serà designat pel Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya, però podrà ésser recusat per l'acord de tres membres de la Comissió. En cas de recusació es reuniran els sis membres, sota la presidència d'un Delegat del Consell Executiu, i després d'insacular els noms de quatre candidats, proposats dos per cada part, i acceptats

prèviament pel Consell Executiu de la Generalitat, serà nomenat President el que resulti elegit per sort entre els quatre.

Art. 12. Aquesta Llei regirà des del dia següent al de la seva publicació al BUTLLETÍ OFICIAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, però els seus efectes es retrauran al dia de la seva presentació al Parlament.

Barcelona, 20 d'abril del 1933.

El Conseller Delegat,

CARLES PI I SUNYER

El Conseller de Justícia i Dret,

PERE COROMINES

PROJECTE DE LLEI DE CONTRACTES DE CONREU AL PARLAMENT DE CATALUNYA

El Conseller de Justícia i Dret, d'acord amb el Consell Executiu, té l'honor de sotmetre a la deliberació del Parlament de Catalunya el següent

PROJECTE DE LLEI DE CONTRACTES DE CONREU

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Art. 1.ª Són objecte d'aquesta Llei els contractes de conreu, i s'entenen compresos sota aquesta denominació els contractes de rabassa morta, parceria, masoveria, arrendament de terres i altres contractes de naturalesa anàloga, sempre que siguin d'explotació preferentment agrícola.

Els contractes expressats no perden el seu caràcter per la circumstància de concórrer junt amb l'objecte específic de conreu, prestacions de serveis o obligacions de representació.

Queden, per tant, exceptuats els contractes pecuaris, o preferentment pecuaris, els quals seran objecte d'una llei especial.

Art. 2.ª Els contractes de conreu han de complir-se segons els pactes lliurement convinguts, i obliguen els contractants al que expressament s'hagi pactat i, també, a les seves conseqüències segons la seva naturalesa, de conformitat a l'ús, a la bona fe i a la llei.

Art. 3.ª És obligació derivada del

contracte, encara que no hagi estat expressament pactada, la de conrear segons ús i costum de la comarca i complir les consuetuds que generalment hi són observades, salvat el cas de pacte especial o de precepte legal contrari.

El conreador no podrà arrencar ni tallar cap arbre sense el consentiment del propietari.

Art. 4.ª No correspondrà al conreador, llevat pacte en contra, el pagament de la contribució territorial i tributs i taxes annexes, ni el de les càrregues reals de la finca.

Art. 5.ª En el contracte de masoveria, si no es pacta expressament, el masover no estarà obligat a pagar al propietari el lloguer de la casa ni de les altres dependències que utilitzi.

L'ocupació de la casa i de les dependències expressades haurà de seguir la sort del contracte de conreu a què vinguin afectades, i, per tant, haurà d'exercitar-se sempre conjuntament l'acció de resolució de contracte o de desnonament.

El masover, llevat pacte en contra, podrà servir-se de les eines del mas pel conreu de la terra.

Art. 6.ª L'usufructuari no pot atorgar, sense consentiment del nu propietari, cap contracte de conreu de terme superior a deu anys.

El marit, sense consentiment de la muller, no pot atorgar contractes de conreu de més de sis anys de durada respecte a la terra aportada en dot inestimat.

Els representants legals no podran

tampoc, per si sols atorgar contractes de conreu per més de sis anys, ni els administradors judicials per més de dos.

CAPÍTOL II

Durada dels contractes

Art. 7.ª El termini de duració dels contractes de conreu que en endavant s'atorguin, serà el pactat expressament per les parts; i, en defecte de pacte, es regiran per les normes següents:

En els contractes de rabassa morta, s'entendrà que el termini de duració és de cinquanta anys agrícoles o el menor que resulti en cas de mort dels primers ceps, o per quedar improductives les dues terceres parts dels plantats.

En els altres contractes de conreu s'entendrà que el termini de duració és el que es dedueixi del contracte, i si el contracte s'atorga per termini indefinit, s'entendrà que la seva duració és de sis anys agrícoles.

Art. 8.ª Perquè els contractes de conreu no subjectes a la pròrroga legal, que estableix l'art. 11 quedin extingits a l'expirar el termini pactat, o el supletori legal, cal que el propietari posi a començament del conreador, abans de començar l'últim any agrícola de durada, o el conreador al propietari, abans dels sis mesos darrers, la decisió de donar per finit el contracte.

Per tant, si ha expirat el termini pactat o el supletori legal, sense que cap de les parts hagi donat oportunament a

l'altra l'avís a què fa referència el paràgraf anterior, s'entendrà tàcitament continuat el contracte de conreu mentre el conreador o el propietari no donin els avisos que estableix el paràgraf anterior. Si el contracte era per un període menor de quatre anys, el període de tàcita reconducció serà igual al del contracte, i si fos de quatre o més anys, aquell serà de quatre anys.

Art. 9.º Si durant la vigència d'un contracte de conreu o estant aquest tàcitament continuat, el conreador, amb el consentiment exprés del propietari, hagués realitzat una nova plantació de la mateixa espècie que fou objecte principal del contracte, s'entendrà produïda una renovació per un termini igual a l'anterior i a comptar des de l'any agrícola inclusiu, en què es comença la nova plantació, i així successivament.

Art. 10. Quan per circumstàncies sobrevingudes o anteriors, però ignorades en contractar, la continuació dels contractes regulats en aquesta Llei esdevingués perjudicial al conreador, aquest estarà facultat per fer abandó de la terra, finit que sigui l'any agrícola, però haurà de denunciar el contracte abans dels sis mesos darrers.

Art. 11. Els contractes de conreu agrícola subsistents a 1.º de gener del 1932, que no s'hagin donat després per finits o resolts, per acord de les parts, abans de promulgar-se aquesta llei, sempre que el conreador hagi continuat portant la terra, i que hi concorrin els requisits compresos en els números 2 i 4 de l'art. 59 es consideraran indefinidament prorrogats per ministeri de la Llei, a voluntat del conreador, i, obligatòriament, pel propietari, per anys agrícoles successius, a comptar des que fineixi el termini pactat.

En els contractes de conreu atorgats per les persones que s'expressen en l'article 13, a excepció dels fiduciaris, no es produirà la pròrroga establerta en aquest article.

Art. 12. Per a obtenir la pròrroga establerta en l'article anterior, caldrà que el conreador posi a coneixement del propietari la seva decisió de gaudir-se'n, abans dels sis mesos anteriors al venciment del contracte de conreu, sens perjudici, cas de no fer-ho, que es produïxi la tàcita reconducció establerta en el paràgraf 2.º de l'art. 8.º

Art. 13. Els contractes de conreu, atorgats o que s'atorguin per l'usufructuari, fiduciari, reservista, comprador a carta de gràcia o empenyorament, o per altres titulars de domini o dret real amenaçat de revocació, en produir-se aquesta, subsistiran amb el caràcter de prorrogats legalment a voluntat del conreador, fins que fineixi el termini estipulat.

Aquesta disposició és aplicable a les situacions jurídiques d'hereu aparent i posseïdor civil, sempre que aquests i el conreador hagin obrat de bona fe.

Als efectes d'aquest article, i sols quant al còmput de temps, l'usdefruit vitalici no es considerarà extingit fins a la mort de l'usufructuari, encara que aquest deixi d'ésser-ho per renúncia o altra causa.

En l'usdefruit temporal, una vegada finit el seu termini de duració, quedarà extingit el contracte de conreu. Si abans de finir el dit termini morís l'usufructuari, el contracte subsistirà com a prorrogat legalment, durant el temps que falti per a consumir el termini inicial de l'usdefruit.

Art. 14. Si el contracte de conreu es troba en situació de pròrroga legal, el conreador podrà donar-la per finida, per quan acabi l'any agrícola en curs, avisant-ho al propietari abans dels sis mesos darrers.

Art. 15. La pròrroga legal provoca l'exoneració de les obligacions contraetes per tercer per a l'assegurament del contracte de conreu.

Art. 16. Si el contracte de conreu es troba en situació de pròrroga legal, de conformitat al que estableixen els arts. 11 i 13, el propietari pot donar per finida la pròrroga, quan es proposin conrear directament la terra, ell o llurs descendents o afillats de dret o de fet, sempre que aquests afillats convisquin amb ell.

El propietari sols podrà fer ús d'aquest dret quant a terres a les quals pugui estendre's normalment la seva intervenció eficient, sense que mai, soles, o junt amb les que ja conreï pel seu compte, no puguin excedir de 30 hectàrees.

Aquesta facultat del propietari està condicionada:

Primer. — Al requisit de notificar-ho un any abans de la data en què fineixi l'any agrícola.

Segon. — A quedar compromès a conrear la terra directament, per un terme de sis anys, o pel del contracte prorrogat, si és de menor durada.

Si el propietari no compleix l'obligació establerta en el paràgraf anterior, el conreador podrà reivindicar el conreu de la terra de què fou privat, i retornar-hi en les mateixes condicions del contracte primitiu.

El conreador podrà reclamar al propietari, llevat el cas que aquest no hagi pogut complir el terme expressat en l'apartat segon d'aquest article per causa absolutament justificada, la indemnització dels danys i perjudicis que l'apartament de la terra li hagi ocasionat. En tot cas, la indemnització consistirà, almenys, en l'import del preu o quota-

part que el darrer any va abonar al propietari.

Art. 17. El propietari no podrà fer ús de la facultat que li concedeix l'article anterior, quan es tracti de terres subjectes al dret d'adquisició, regulat en el cap. V d'aquesta Llei, fins que hagi transcorregut el terme de sis anys.

El propietari tampoc podrà exercitar aquest dret en els contractes a què fa referència l'art. 79.

Art. 18. Els efectes dels contractes de conreu, subsisteixen durant el terme pactat, continuat o legalment prorrogat, encara que la propietat de la terra sigui tramesa a títol universal o singular, lucratiu o onerós, o que s'hi constitueixi un dret real.

Art. 19. El dret del conreador derivat dels contractes de conreu és susceptible de transmissió a títol universal o singular, onerós o lucratiu, i els seus adquirents queden subrogats activament i passivament en llur posició jurídica.

L'alienació d'aquest dret feta en acte entre vius a títol onerós, sempre, o a títol lucratiu que no sigui atorgada a favor dels descendents o ascendents o fills adoptius de dret o de fet del conreador, o dels descendents d'aquest que convisquin amb ell, sols podrà tenir efecte amb l'assentiment del propietari, amb aplicació del que disposa l'art. 79.

Els adquirents del dret, per causa de mort del conreador, podran donar per finit el contracte, avisant-ho al propietari, dins dels tres mesos següents a la mort del causant; però hauran de continuar el conreu fins a l'acabament de l'any agrícola en curs.

Art. 20. El dret del conreador, derivat d'un contracte de conreu, no pot ésser embargat.

Els fruits que li pertanyin sols podran ésser-ho en la mesura que ho permeti la llei.

Art. 21. En endavant queden suprimits els subarrendaments i, en general, tot contracte de conreu que tingui per objecte el dret derivat d'un altre contracte d'igual naturalesa; però seran permesos els relatius a aprofitaments parcials dels productes obtinguts i que, per a millor benefici, exigeixin la intervenció d'altri.

Per excepció, el conreador, per malaltia, vellesa o impossibilitat física, els representants legals dels seus hereus menors d'edat, i la vídua que hagi adquirit del marit el dret de conreu, podran subarrendar. Aquests subarrendaments sols subsistiran mentre concorrin les expresades circumstàncies en els respectius subarrendadors.

També s'exceptuaran de la prohibició els subarrendaments quan els arrendataris aportin a l'explotació de la finca

arrendada el seu treball o una cinquena part del capital d'exploació.

ART. 22. L'incompliment, per un dels interessats, d'obligacions contractuals o legals, del contracte de conreu, donarà dret a l'altre que hagi complert les que li corresponguin, a demanar la resolució del contracte.

Seràn casos d'incompliment, per part del conreador, a més dels altres que puguin ocórrer, els següents:

1.ª Destinar la terra al cultiu d'espècies diferents de les específicament pactades com objecte de conreu principal

2.ª Deixar de conrear la terra per abandó o per destinar-la a ús distint del conreu.

3.ª Malmetre o esgotar greument la terra, destruir les seves produccions o deteriorar les edificacions existents.

4.ª Faltar greument a la consideració i respecte deguts al propietari o al seu representant.

Aquesta circumstància és d'aplicació recíproca a la conducta del propietari, o el seu representant, envers el conreador.

5.ª Que provoqui conflictes repetidament als conreadors de la mateixa finca o als propietaris o conreadors de finques properes, pertorbant l'ús normal dels drets derivats de les servituds de pas, d'aigües o altres de semblants.

6.ª La infidelitat en el còmput de la quotapart que pertoca al propietari, en els contractes a parts.

7.ª L'abús, greu de confiança per part del masover en la comesa de les funcions que, junt amb les de conreu, són peculiars de la masoveria.

No s'entendrà com incompliment l'adopció, pel conreador, de noves fórmules, procediments o elements que tendeixin a intensificar o millorar la producció agrícola, sense minva de la fertilitat natural de la terra.

8.ª Subarrendar la terra, llevat del que disposa el paràgraf segon de l'article 21.

ART. 23. El propietari podrà donar per resolt el contracte de conreu que afecti parcelles quant a la porció de terreny necessària en què pretengui edificar o que hagi venut amb aquest objecte; però haurà de respectar l'any agrícola en curs, i reduir proporcionalment el preu del contracte de conreu, cas d'ésser fix.

El propietari haurà de començar les obres dins els sis mesos següents a la data en què el conreador hagi deixat lliure el terreny expressat.

Si no ho fa, el conreador podrà reivindicar el conreu del terreny i reclamar al propietari o comprador l'import del preu o quotapart que, en la quantia proporcional al dit terreny, hagués abonat el

darrer any, o aquella major indemnització dels danys i perjudicis soferts.

ART. 24. El propietari sols podrà exercitar directament l'acció de desnonament quan el conreador deixi de pagar el preu o de lliurar la quotapart de fruits.

Aquesta acció de desnonament s'exercitarà davant els Jutges i Tribunals de la jurisdicció ordinària, segons els tràmits determinats per la Llei processal civil de la República.

El conreador podrà evitar el desnonament consignant judicialment el preu o la part de fruits, a disposició del propietari, dins el termini de deu dies, comptadors des del següent al de la citació.

Si el propietari admet la consignació, quedarà complerta l'obligació del conreador i se sobreseirà el judici.

De les costes causades per l'actor, en serà responsable aquest, si es prova que en temps oportú se li havia ofert el pagament del preu o el lliurament de la quotapart; o el conreador, si queda provat que anteriorment havia estat requerit expressament pel propietari als dits efectes. En respondran tots dos per meitat, quan cap d'aquestes circumstàncies no sigui provada.

ART. 25. La infracció, per part del propietari o del conreador, de les obligacions legals o contractuals, donarà dret, a la part que les hagi complert, a demanar la resolució del contracte amb la indemnització dels danys i perjudicis soferts, o sols aquesta indemnització si es deixa el contracte subsistent.

Encara que procedeixi la resolució del contracte de conreu instada pel propietari, la Comissió arbitral, o la Junta de concòrdia i arbitratge si entén del cas plantejat, podran discrecionalment, ateses les circumstàncies del fet, o les personals del conreador, substituir la resolució del contracte per l'abonament dels danys i perjudicis causats al propietari, que haurà de fixar numèricament o condicionar la dita resolució a la conducta futura del conreador en el terme que estimi convenient.

ART. 26. El propietari podrà exercitar l'acció de resolució en els casos expressats en els arts. 16 i 23 i la d'expiració de contracte en els casos a què fa referència l'art. 8.

ART. 27. Les accions de resolució o expiració de contracte hauran d'exercitar-se de conformitat al que és estatut en el cap. VII d'aquesta Llei.

La declaració de resolució o expiració dictada contra el conreador portarà com a conseqüència el seu llançament de la terra dins els termes fixats per la llei processal civil de la República; però

se li permetrà el que sigui necessari per a recollir i aprofitar els fruits pendents.

CAPÍTOL III

Millores

ART. 28. Extingit per qualsevulla causa el contracte de conreu amb les seves continuacions i prorroques, si s'escau, el conreador podrà reclamar al propietari l'abonament de les despeses necessàries i millores útils fetes per aquell en la terra, sempre que les hagués consentit expressament o tàcitament i que subsisteixin en deixar la finca.

Sols es presumirà el consentiment tàcit del propietari si es tracta de millores útils, quan les hagués realitzat el conreador amb la cura que hom posa en el millorament de cosa pròpia, dins dels límits de les possibilitats productives de la terra i, per tant, amb tota absència d'afany de lucre.

La prova de les millores realitzades correspondrà al conreador.

ART. 29. En endavant, per ésser abonables les millores útils, caldrà, que, abans d'efectuar-les, el conreador ho posi a coneixement del propietari.

A falta d'acord, si es tracta de contractes de conreu de termini pactat superior a dos anys, serà necessari, perquè siguin abonables, que el conreador hagi acudit a la Comissió arbitral, o a la Junta de concòrdia i arbitratge, si s'escau, provant la conveniència de la millora a fer, i que aquestes, escoltant el propietari i amb els assessoraments que estimi oportuns, i tenint en compte el temps que resti de duració del contracte, haguessin autoritzat el conreador per a realitzar-les.

ART. 30. Quan el propietari doni per finit el contracte o posi fi a les seves prorroques legals de conformitat amb els arts. 8 i 16, el conreador no podrà reclamar l'abonament de les despeses i millores realitzades durant els dotze darrers mesos de la vigència del contracte de conreu.

ART. 31. El propietari podrà abonar les millores reintegrant l'import de les inversions o aportacions fetes pel conreador, o satisfent la quantitat representativa de l'increment produït en el valor de la terra, en la part subsistent al moment de deixar-la el conreador.

ART. 32. Per excepció, si es tracta de reparacions extraordinàries, la necessitat de les quals hagués estat avisada al propietari oportunament, i que per no haver-les efectuades aquest, el conreador les hagués realitzat pel seu compte, podrà reclamar la quantitat esmerçada.

El propietari podrà exigir que el conreador es reembossi del seu import,

resquitant-lo del preu o quotapart que ha d'abonar o lliurar.

Art. 33. La rompuda de terres, les explanacions, plantacions, construccions i altres obres anàlogues efectuades pel conreador en compliment d'obligacions contractuals no hauran d'ésser abonades pel propietari, quan el contracte de conreu hagi subsistit durant el terme de vigència estipulat.

Malgrat això, si el contracte s'extingeix abans del terme pactat, sense culpa del conreador, aquest podrà reclamar del propietari la part proporcional, no amortitzada, de l'import d'aquells treballs i obres, en relació al temps que falti transcórrer de la duració pactada.

Art. 34. No seran abonables en cap cas, al conreador les despeses necessàries o millores útils, ni els treballs i obres a què fa referència l'article anterior, quan abandoni injustificadament el conreu de la terra o quan provoqui intencionalment la resolució del contracte o el desnonament per falta de pagament, amb el propòsit de gaudir-se'n.

Art. 35. L'acció de millores haurà d'exercitar-la el conreador per pròpia iniciativa, o en defecte d'aquesta, per indicació de la Junta o de la Comissió arbitral, en el mateix judici en què es planteja la resolució del contracte.

En cas d'expiració del contracte, el conreador podrà exercitar la dita acció un cop donat l'avís que regula aquesta llei. El seu import se li farà efectiu en abandonar la terra si la resolució ja hagués estat dictada amb anterioritat.

Art. 36. L'abonament de millores al conreador serà compensable amb les quantitats que aquest degui al propietari per danys o deteriorament de la terra de què en sigui responsable, o per preu no satisfet o quotapart no lliurada, sempre que hi concorrin els requisits exigits per a la compensació.

Art. 37. El conreador podrà retirar les millores útils que puguin separar-se sense detriment de la terra.

CAPÍTOL IV

Revisions

Art. 38. Els contractes de conreu agrícola subsistents en ésser promulgada aquesta llei, o que d'ara endavant s'atorguin, quan per si mateixos o pel canvi de circumstàncies no resultin equitatius quant als avantatges econòmics que se'n deriven per als interessats, podran ésser sotmesos a revisió, a instància del conreador o del propietari, amb subjecció a les normes establertes en els següents articles, al sol efecte de la reducció o augment del preu o de la quotapart de fruits a percebre pel propietari, o de l'alteració de les prestacions o aporta-

cions que, si s'escau, hagin de fer, respectivament, els contractants, sense destruir les obligacions fonamentals del contracte.

Art. 39. Les revisions establertes en l'article anterior que siguin instades pel conreador s'acomodaran a les normes següents:

Primera. — Si es tracta de contractes de conreu a preu fix, el seu import s'ajustarà a la diferència que resulti de deduir del valor de la producció integral de la terra respectiva, el cost de les despeses de l'explotació agrícola, després de practicar sobre aquella diferència les rectificacions procedents, de conformitat amb les regles següents:

a) La producció íntegra o rendiment brut de la terra amb referència al quinquenni anterior a la revisió, es valorarà en relació al preu mitjà que hagin tingut els productes respectius en la localitat o mercat més pròxim, durant l'expressat quinquenni.

b) Les despeses de l'explotació agrícola amb referència al quinquenni anterior, hi figuraran amb el cost efectivament satisfet. Els jornals del conreador o dels seus, i els productes de la mateixa terra esmerçats en el conreu, es valoraran de conformitat amb el que disposa la regla anterior. Figuraran també com a despeses les extraordinàries, periòdiques o no, o siguin plantacions, reparacions productives, millores i altres, que seran computades per anualitats d'amortització.

c) Constituirà el rendiment net la quantitat que resulti de deduir del valor de la producció integral l'import de les despeses de l'explotació agrícola.

Aquest rendiment es distribuirà entre el propietari i el conreador en la forma que la Comissió arbitral determini. No obstant, es prendrà com a normes de distribució que amb aquest objecte es faci en els contractes tipus, les quals hauran d'inspirar-se en el principi de què el percentatge de distribució del rendiment net es calculi amb un augment progressiu pel que toca a la proporció corresponent al conreador, a mesura que augmentin els beneficis de l'explotació.

d) La quantitat atribuïda a renda del capital-terra, s'incrementarà en l'import de les despeses expressades a la regla b, satisfet pel propietari, i els avantatges a què fa referència la norma 4.ª d'aquest article.

La quantitat que resulti d'aquestes operacions constituirà el preu legal del contracte de conreu a percebre pel propietari, racionalitzat de conformitat amb l'art. 40.

Segona. — Quan el preu fix es pagui en fruits, per a determinar la renda neta, aquests es valoraran en relació al preu mitjà que hagin obtingut en la

localitat o mercat més pròxim durant el quinquenni anterior.

Tercera. — En els contractes de conreu a parts, la revisió s'efectuarà a base que les quotaparts dels fruits corresponents al conreador i al propietari s'ajustin proporcionalment a la participació en què cadascú concorri en les despeses de l'explotació agrícola, estimades en la següent forma:

a) L'aportació del propietari pel capital-terra es calcularà a raó de l'interès del 4 per 100 anual del seu valor en venda, prescindint de l'increment estrany a la seva producció agrícola, provocat per la proximitat a nuclis urbanitzats o obres importants.

b) Quan les plantacions que constitueixin l'objecte principal del contracte de conreu s'hagin realitzat pel conreador, pel propietari o conjuntament per ambdós, el capital-terra es valorarà prescindint de la plusvàlua que hi hagin provocat. En aquest cas, s'imputaran com a aportació del conreador, del propietari, o d'ambdós proporcionalment, les anualitats d'amortització de les plantacions, calculades prudencialment segons el temps de productivitat de les espècies. En la mateixa forma s'estimaràn les despeses necessàries i les millores útils reproductives.

c) Es considerarà com a aportació a favor de l'interessat corresponent, la quantitat necessària per a l'entreteniment de les màquines, carros, estris i altres elements necessaris per a l'explotació agrícola, i també les anualitats corresponents per a l'amortització del seu cost.

d) S'imputaran com a despeses de conreu a l'interessat que les aboni, les quantitats corresponents per contribucions, tributs i taxes annexes, arbitris i altres imposicions fiscals que afectin la terra o el conreu.

e) Figurarà com a aportació a favor de la part que les suporti, les quantitats que corresponguin per tota mena d'assegurances relacionades amb el conreu.

f) El treball i les altres prestacions o aportacions per les necessitats del conreu, s'imputaran pel valor mitjà que tinguin en la localitat els jornals, força animal utilitzada, llavors, adobs, anti-criptogàmics i altres elements, en referència al quinquenni anterior.

g) Figurarà, si s'escau, com a aportació del conreador l'interès, al 5 per 100 anual, de la quantitat que en concepte d'entrada hagués satisfet al propietari.

Quarta. — Tant en els contractes a preu fix com a parts es tindran en compte les prestacions i aportacions que facin el conreador i el propietari, i especialment l'ús de dependències per habitació del conreador i dels seus, i la utilització per aquest d'horts, cellers i

altres elements i accessoris de l'explo-tació agrícola, així com l'apropiació in-tegra de fruits dels cultius que no cons-tituïxin l'explo-tació principal de la terra i els altres avantatges i compensacions materials relacionats amb el contracte.

Cinquena. — En els contractes de conreu a parts en què resulti procedent la revisió instada pel conreador, es podrà acordar, simultàniament o separatament, la reducció de la quotapart de fruits a percebre pel propietari o la imposició a aquest de l'obligació d'efectuar noves aportacions o d'incrementar les pactades, combinant-ho, si cal, amb l'exoneració del tot o part de les que estaven a càrrec del conreador, amb una mutació de pres-tacions entre ells.

En la revisió es procurarà estar a la voluntat de les parts oportunament man-ifestada; i, si fos precis, es sostindrà o augmentarà la quotapart contractual quan el volum de les aportacions o prestacions imposades al propietari ho exigeixi.

Sisena. — Als contractes de conreu a preu fix, la revisió dels quals hagi estat instada pel conreador i resulti procedent, s'aplicaran les normes expressades en el número anterior, adaptant-les con-venientment; si bé serà aplicada amb pre-ferència la reducció del preu, combinada, si cal, amb l'exoneració al propietari de prestacions o aportacions pactades, sem-pre que no siguin de caràcter tributari.

Setena. — El límit màxim de reducció de renda serà el 50 per 100 de la renda mitjana neta que pel contracte de conreu revisat hagi obtingut el propietari durant el quinquenni anterior. La revisió no podrà provocar, de primer antuvi, cap perjudici econòmic al conreador.

Vuitena. — Si el propietari, amb tot, s'adhereix a la revisió, aquesta s'enten-drà entaulada en totes les seves conse-qüències, i s'estendrà a la comprovació integral de l'equitat del contracte, sense limitar-se a apreciar les pretensions de millorament deduïdes pel conreador i fent aplicació de les regles d'aquest article.

En aquest cas, si procedeix un augment de renda, s'aplicaran les normes esta-blertes en els apartats cinquè i sisè, adaptant-les als efectes de determinar l'augment, o sosteniment del preu o quotapart, o exoneració, imposició o mu-tuació de prestacions.

No regirà, per tant, en aquest cas, la limitació preceptuada en el paràgraf segon de la norma setena d'aquest article, per bé que l'augment de renda no podrà excedir del 50 per 100 de la renda mitjana neta que hagi percebut el propietari durant el quinquenni an-terior.

Novena. — Aprovats que siguin els contractes tipus de conreu de la comarca

respectiva, a què fa referència l'art. 46, les revisions s'acomodaran al tipus de contracte que més s'emmotlli amb el que sigui objecte de revisió i amb les modificacions que procedeixin.

Art. 40. Seran circumstàncies racio-nalitzadores d'apreciació discrecional en totes les revisions regulades en els arti-cles anteriors, les següents:

a) *En pro del propietari*

Primera. — La d'ésser menor d'edat, incapac, absent, dona soltera o vídua o institució benèfica o docent.

Segona. — La bona situació econòmica del conreador en tot cas, i l'avantatjosa en relació a la del propietari de poten-cialitat econòmica migrada.

Tercera. — Que el propietari ocupant-se d'una manera especial de l'explo-tació agrícola de les terres, procuri el millora-ment de la seva producció amb qualifi-cades orientacions tècniques o pràctiques o amb millores al seu càrrec.

b) *En pro del conreador*

Primera. — La seva mala situació eco-nòmica o qualsevulla circumstància per-sonal o familiar que el faci mereixedor de consideració especial.

Segona. — La bona situació econòmica del propietari en tot cas, i l'avantatjosa en relació a la del conreador de poten-cialitat econòmica migrada.

Tercera. — La inhibició del propietari quant a la conservació i cultiu de la terra, i especialment en els contractes a llarg terme, i la falta de les aportacions necessàries per a la producció agrícola.

Quarta. — Quan, essent abusiu el con-tracte de conreu en dany del conreador, pugui considerar-se contret o sostingut per aquest per la seva situació angunio-sa, inexperiència o limitació de facultats mentals.

Art. 41. Les circumstàncies regulades en l'article anterior en pro del propietari o del conreador, es tindran en compte per a moderar l'augment o disminució que correspongui, respectivament, a la revisió, amb una reducció o incrementa-ció discrecional, que com a màxim podrà ésser del 10 per 100 de l'augment o di-minució que procedeixi, fora de les cir-cumstàncies terceres en pro del propie-tari o del conreador, en els quals casos podrà ésser del 20 per 100.

Art. 42. Els conreadors que sistemà-ticament deixin de conrear la terra per-sonalment o per mitjà de persones de llur família o convivència, no podran demanar revisió.

Art. 43. Quan un contracte de con-reu hagués estat objecte de la revisió

regulada en els articles anteriors, instada pel conreador i resolta al seu favor, el propietari podrà sol·licitar que sigui novament sotmès a revisió, un cop hagin transcorregut cinc anys.

En aquest cas, s'estarà al que disposa l'art. 39, quan el propietari s'adhereix a la revisió, i seran també aplicables les disposicions consignades en els arts. 40 i 41.

Art. 44. El propietari podrà instar la revisió del contracte de conreu en qualsevol moment, des que quedi legal-ment prorrogat.

Malgrat això, si abans hagués ja estat objecte de revisió instada per ell o pel conreador, sols podrà demanar-la nova-ment, al cap de cinc anys, qualsevol que hagi estat el seu resultat.

Aquesta revisió es farà d'acord amb el que preceptua el paràgraf segon de l'article anterior.

Art. 45. Les revisions establertes en l'article 38 sols podrà iniciar-les el con-reador i quan el contracte de conreu, o les modificacions estipulades, tinguin cinc anys agrícoles d'efectivitat.

El conreador no podrà sol·licitar una nova revisió fins transcorreguts cinc anys agrícoles des de la primera, i així successivament.

Si el propietari hagués instat la revisió en qualsevol dels dos casos en què ho pot fer, segons els arts. 43 i 44, el con-reador no podrà sol·licitar una nova revisió fins al cap de cinc anys.

Art. 46. Les Comissions arbitral, amb l'assessorament dels serveis agro-nòmics de la Generalitat i els altres que creguin oportú reclamar, formularan, acomodant-se a les normes expressades en l'art. 39, uns contractes tipus de conreu, per comarques, els quals serviran de pauta en les revisions, un cop apro-vats pel Govern de la Generalitat.

Art. 47. Així mateix, les Comissions arbitral establiran els diversos proce-diments que segons els tipus de contrac-tes de parceria existents calgui adoptar per anar a la substitució de la parceria per a l'arrendament a preu fix.

Art. 48. En els contractes de conren a preu fix, el conreador podrà reclamar la revisió al sol efecte d'obtenir una rebaixa proporcional del preu, quan per efecte d'accidents o calamitats extra-ordinàries hagués disminuït, en més de la tercera part, la productivitat habitual de la terra o s'hagués perdut més de la tercera part dels fruits mentre aquests no s'haguessin posat normalment en resguard.

No procedirà aquesta revisió quan el conreador hagués quedat cobert del dany esdevingut, per una assegurança contractada per ell, ni tampoc quan els interessats ja tingueren en compte l'e-ventualitat dels dits accidents o cala-

mitats en determinar el preu del conreu.

Art. 49. Les revisions de l'article anterior quedaran limitades a una rebaixa en el preu, proporcionada a la disminució de la producció habitual de la terra, o a la pèrdua de fruits soferta.

Es tindran en compte, per a compensar-ho, la collita o collites notablement abundoses dels cinc anys anteriors.

Art. 50. Quan durant un contracte de conreu a preu fix desaparegui una part de la terra, o quedi aquesta afectada d'expropiació forçosa per obres públiques, o resulti d'impossible conreu, o hagi de destinar-se a un altre cultiu de molt inferior rendiment al que s'efectuava al temps d'atorgar-se el contracte, el conreador podrà demanar la revisió, al sol efecte d'obtenir una reducció proporcional del preu, llevat que opti per la resolució del contracte, si és procedent, d'acord amb el que disposa l'art. 10.

La part de terra que quedi sense conrear una vegada efectuada la revisió, s'entendrà exclosa del contracte.

Art. 51. Quan durant un contracte de conreu a preu fix, el propietari faci en la finca reparacions necessàries, de caràcter urgent, que provoquin una disminució apreciable en la producció de la terra, el conreador podrà demanar la revisió del contracte, al sol efecte d'obtenir una reducció del preu, proporcionada a la disminució de fruits soferta a conseqüència de les dites reparacions, llevat que opti, si és procedent, per la resolució del contracte, d'acord amb el que disposa l'art. 10.

Art. 52. Les revisions regulades en els arts. 48, 50 i 51 sols podran instar-se dins els sis mesos següents a la data en la qual acabin totalment de produir-se els fets que provoquin la revisió.

Art. 53. Els efectes dels acords oficials de revisió s'aplicaran sols a l'any agrícola en curs en ésser iniciada, i als successius mentre no quedin afectes a noves revisions. Però, si es tracta de revisions d'acord amb el que disposen els arts. 48, 50 i 51, quan la disminució de fruits afecti la collita d'un o més anys determinats, la reducció, si procedeix, es limitarà a aquests.

En tot cas, quan, per aplicació del que disposa el paràgraf anterior, un dels interessats hagi percebut un excés de valor del que li correspongui, quedarà obligat a retornar-lo a l'altre.

Art. 54. La sol·licitud de revisió no dispensa a cap dels interessats del compliment de les obligacions del contracte de conreu.

El conreador que insti la revisió haurà de provar necessàriament, si el propietari ho reclama, que està al corrent del pagament del preu o lliurament

de la quotapart de fruits a què ve obligat.

Art. 55. El dret de revisió en els diferents casos regulats en aquest capítol, correspondrà a l'arrendatari o al subarrendatari, independentment.

Si no l'insten junts, la revisió demanada per un, haurà de notificar-se a l'altre, perquè pugui comparèixer en el procediment.

La revisió obtinguda per qualsevol d'ells, afectarà a l'altre.

CAPÍTOL V

Dret d'adquisició

Secció primera

Dret d'adquisició en general

Art. 56. La Llei atribueix al conreador de terres, a títol de contracte agrícola, el dret d'adquisició del seu domini, mitjançant l'abonament del seu valor en venda al propietari, i el compliment dels preceptes d'aquesta secció.

Art. 57. Aquest dret d'adquisició és aïlladament irrenunciable i inalienable. No és susceptible de gravamen ni d'embarcament. No pot ésser exercit per creditors, en virtut d'acció subrogatòria.

Art. 58. Aquest dret no requereix la seva inscripció en el Registre de la Propietat per a la seva efectivitat.

Art. 59. Per a l'exercici del dret d'adquisició, és necessària la concurrència conjunta dels requisits següents:

Primer. — Que es tracti de terra conreada, en virtut de contracte exclusivament d'explotació agrícola vigent el 1.º de gener del 1932, i que subsisteixi al moment d'exercitar-se el dret d'adquisició.

Segon. — Que els dits contractes s'hagin mantingut per un període de més de vint anys, ja sigui per haver-se pactat una duració més gran, com per derivar-se així de la vida normal de l'espècie a conrear, o per haver estat tàcitament continuats, durant un període de més de vint anys, contractes de menor durada.

Tercer. — Que el conreador, en virtut de les terres que pretengui adquirir per mitjà del dret d'adquisició, per si soles, o unides amb les que ja eren de la seva propietat el dia 1.º de gener del 1932, pugui arribar a formar un patrimoni de conreu, no superior en valor en venda a 40,000 ptes.

Aquest dret d'adquisició no podrà exercitar-se respecte a terres el valor de les quals sigui inferior a 2,500 ptes.

Quart. — Que els contractes o les renovacions no s'hagin atorgat o consen-

tit pels representants legals del propietari menor d'edat, incapac o absent, o pel marit, si es tracta de terra aportada en dot inestimat o parafernals administrats per ell.

Cinquè. — Que el conreador estigui al corrent de pagament del preu o lliurament de fruits a què vingui obligat, segons el contracte, en el moment d'exercitar el dret d'adquisició.

Art. 60. El dret d'adquisició s'estén a les edificacions i millores dominicals que hi hagi en la terra adquirible, sempre que, segons el contracte de conreu, correspongui íntegrament el seu ús al conreador i que hi concorrin els altres requisits exigits per aquesta Llei.

Art. 61. Les terres adquirides pel conreador i les que restin al propietari hauran de suportar recíprocament les servituds de pas, d'aigües i, en general, les establertes i a establir pel bon reglament d'unes i altres. *

Art. 62. Correspon el dret d'adquisició al conreador que fou part en el contracte i als seus dret-havents a títol universal o singular, lucratiu o oneros, sempre que continuï el conreu de les terres amb el mateix caràcter que aquell.

Art. 63. El propietari pot apartar del dret d'adquisició, terres susceptibles d'ésser adquirides fins al límit màxim de la meitat del valor de totes elles, i sempre fins un valor de 40,000 ptes., encara que la dita meitat fos inferior a aquesta quantitat.

Art. 64. El dret d'adquisició pot ésser exercit no sols contra el propietari contractant, sinó també contra els seus dret-havents que ho siguin per títol universal o singular, lucratiu o oneros.

Quan per l'exercici d'accions hipotecàries o altres reals o personals es provoqui la realització de terres objecte de contractes regulats en aquest títol, sense fer cas del respectiu ordre de prelació, quedarà l'adquirent subrogat en la mateixa situació que l'anterior propietari, pel que es refereix al dret d'adquisició.

Art. 65. Ateses les situacions jurídiques en què es trobi la propietat de les terres afectes al dret d'adquisició en el moment d'exercitar-se, regiran les normes següents:

Primera. — Quan estigui sotmesa a cens o establiment, el conreador, en adquirir-la, quedarà subrogat en la situació jurídica de l'anterior titular, i no es requerirà l'aprovació del censalista, ni procedirà percepció de lluïsmes, ni fadiga o retracte.

La responsabilitat de l'adquirent per la dita subrogació quedarà limitada a la quantitat que resulti de capitalitzar la pensió al 3 per 100, més les pensions endarrerides en adquirir, fins al màxim

representat pel valor en venda de la terra en el moment de l'adquisició.

Segona. — Si està en situació de propietat, el dret d'adquisició haurà d'exercitar-se conjuntament respecte a totes les participacions indivises.

Tercera. — Si la propietat de les terres estigués afecte a hipoteques, servituds o altres càrregues reals, el conreador que adquireixi quedarà subrogat en la responsabilitat real que se'n derivi, fins a la quantitat màxima representada pel seu valor en venda en el moment de l'adquisició.

Quarta. — Si la propietat està sotmesa a un usdefruit o es troba afectada a substitució fideïcomissària pura o condicional, a reserva o a altres condicions resolutòries, el conreador adquirirà el domini lliure de l'usdefruit, fideïcomís, reserva o condició, i el valor en venda quedarà esmerçat en valors públics de la Generalitat, dipositats en establiment bancari oficial, o en un Banc o banquer inscrit en la Comissaria de la Banca privada, i afectat a la situació jurídica usufructuària, fideïcomissària, de reserva o condicional.

Cinquena. — En els béns venuts a carta de gràcia o empenyorament, l'import de la indemnització s'aplicarà primerament a satisfer al propietari el preu de la carta de gràcia, i el sobrant, si n'hi ha, al titular del dret de lliur o quitar, el qual dret quedarà extingit.

Sisena. — No procedirà el retracte legal de confinants, respecte les adquisicions del conreador, en virtut del dret regulat en aquest capítol.

Art. 66. Per exercitar el dret d'adquisició es requereix capacitat per a contractar. Pels que no en gaudeixen, actuaran llurs representants legals.

El tutor necessitarà l'autorització corresponent.

La dona casada no necessitarà llicència marital ni habilitació judicial.

Art. 67. No podrà exercitar-se el dret d'adquisició mentre el dret derivat del contracte de conreu es trobi en situació d'usdefruit.

En els casos de subarrendament no prohibits per aquesta Llei, el dret d'adquisició sols correspon al primer arrendatari.

Art. 68. Quan les alienacions d'immobles siguin conseqüència del dret d'adquisició i el propietari no tingui la capacitat deguda, s'observaran les segles següents:

Si l'alienació es realitza en virtut de conveni, o del que es preveu en l'extrem 8.º de l'art. 70, es compliran els requisits que exigeixi la llei per a la dita classe d'alienacions, exclusió feta de la subhasta en els casos de tutela.

Si l'alienació es fa com a resultat del laude o sentència judicial dictats en els

procediments que regula aquesta Llei, sols serà necessari que s'adoptin les garanties que es creguin convenients per a la inversió del preu de la venda.

La dona casada no necessitarà llicència marital ni habilitació judicial.

Si el propietari és menor d'edat, incapacitat o absent, i per qualsevol causa no tingui representant legal, el jutge del seu domicili li nomenarà un defensor.

Art. 69. A falta d'acord entre les parts, la determinació del preu s'efectuarà de conformitat amb les regles següents:

Primera. — Consistirà en el valor en venda de la terra objecte de l'adquisició, atès al preu corrent que en la mateixa localitat, i amb referència als cinc anys anteriors a la valoració, s'hagués pagat en compra-ventes de terres de circumstàncies anàlogues, amb les deduccions que en aquest article es determinen.

Segona. — Se'n deduirà l'import de les despeses necessàries i millores útils fetes pel conreador amb l'assentiment exprés o tàcit del propietari i atès l'increment de valor provocat per elles en la terra, en la part subsistent en el moment en què s'efectuï la valoració.

Tercera. — També es deduirà el valor de les càrregues que gravin les terres.

L'import líquid del preu s'abonarà en diner, pagat al comptat o en els lliuraments parcials que el propietari accepti.

Art. 70. A falta d'acord entre les parts, el dret d'adquisició haurà d'exercitar-se en la forma següent:

Primer. — Tot conreador que pretengui fer ús del dret d'adquisició, haurà de requerir notarialment el propietari de la terra sobre la qual tracti d'exercitar-la, perquè dintre del termini establert en el número següent comparegui davant del propi Notari a manifestar si s'avé o no a alienar-la.

En el requeriment s'especificarà la terra sobre la qual el conreador pretengui el dret d'adquisició i el valor en venda que li atribueixi.

Segon. — Serà competent qualsevol Notari amb residència dintre del partit judicial on radiqui la terra, el qual, dintre els tres dies hàbils, haurà de notificar-ho als interessats, assenyalant dia i hora per a la compareixença, dintre d'un termini no menor de deu dies hàbils ni major de vint, a comptar des del dia següent. El Notari podrà fer les notificacions que siguin fora del lloc on radiqui, per mitjà de carta certificada amb nota d'haver-la rebut, tramesa per l'Oficina de Correus.

Tercer. — Si no compareix el propietari al primer requeriment, se n'hi farà un altre dins d'un termini igual a l'abans establert.

Quart. — El propietari podrà compareixer per mandatari, el mandat del

qual consti en escriptura pública o en carta, amb firma legitimada notarialment.

Cinquè. — La incompareixença del propietari a aquesta segona citació, donarà dret al conreador per procedir per la via judicial pels tràmits dels incidents.

Sisè. — Si el conreador no compareix, sense causa justificada, s'entendrà que ha desistit, quedarà caducat el seu dret d'adquisició i seran del seu càrrec les despeses causades.

Setè. — Quan compareguin ambdós interessats i no hi hagi acord, el Notari aixecarà acta de la compareixença i donarà fe de les manifestacions del conreador i del propietari, les quals constituiran els extrems que haurà de resoldre l'amigable composició.

Vuitè. — Cas que el propietari s'avinqui a la petició del requirint, o ambdós interessats arribin, davant del Notari, a un acord definitiu, aquesta conformitat serà la que donarà lloc a l'atorgament de l'escriptura d'adquisició. Aquesta escriptura s'atorgarà el dia que convinguin les parts; i a falta d'acord, el que determini el Notari dintre els vuit dies següents.

Novè. — Si els interessats no arriben a un acord, hauran de nomenar en aquell mateix acte un amigable componedor cadascú i el seu substitut, i de comú acord un tercer. Si no hi ha acord respecte aquest tercer, ho serà el Jutge de primera instància d'on radiqui la terra.

El Jutge nomenarà l'amigable componedor que deixi de designar qualsevulla de les parts.

Desè. — Els amigables componedors hauran de dictar el laude davant del Notari corresponent, dintre el termini màxim de trenta dies hàbils, prorrogables per altres quinze, a comptar des del següent al que acceptin la seva comesa.

Onzè. — L'amigable composició serà forçosa per ambdues parts, llevat que en la compareixença notarial la rebutgin de comú acord, en el qual cas l'exercici del dret d'adquisició se substanciarà davant la jurisdicció ordinària pels tràmits dels incidents.

Dotzè. — El Notari que hagi intervingut en el primer requeriment serà el competent per als altres actes de l'amigable composició, àdhuc per a l'autorització de l'escriptura d'adquisició.

Tretzè. — Els honoraris del Notari per l'autorització de tots els documents i diligències d'aquest procediment queden fixats en el 50 per 100 dels que li correspondria percebre segons l'aranzel, sense que puguin excedir, en conjunt, de 80 ptes.

Els honoraris per l'autorització de l'escriptura no podran excedir tampoc del 50 per 100.

Els amigables componedors només tindran dret a percebre les despeses pels viatges que ocasioni l'amigable composició, i una remuneració pel seu treball, a cadascú, que no podrà excedir de 75 pessetes, si la quantitat a satisfer per a l'adquisició no és superior a 15,000 pessetes, i de 150 ptes. si és superior.

Catorzè. — Per a iniciar l'exercici del dret d'adquisició serà requisit indispensable que el conreador justifiqui haver disposat a una Caixa d'estalvis, o en Banca inscrita en la Comissaria de la Banca privada, o en poder del Notari, si aquest ho admet, o del Jutge, si s'escau, el 10 per 100 del valor que atribueixi a les terres que tracti d'adquirir.

Quinzè. — Si el valor atribuït pel conreador a les terres que tracti d'adquirir és inferior en més de la meitat al que determini el laude, el conreador haurà de satisfer la totalitat de les despeses originades en l'amigable composició.

Art. 71. L'adquisició es formalitzarà sempre en escriptura pública.

Si havent recaigut sentència o laude favorable al conreador, i en el període d'execució el propietari no atorgués la corresponent escriptura dintre d'un termini de cinc dies, el Jutge l'atorgarà d'ofici en nom del rebel.

Art. 72. Contra els laudes dels amigables componedors o les sentències dels Jutges de primera instància, sols hi cabrà el recurs d'apel·lació davant el Tribunal de Cassació de Catalunya, contra la sentència del qual no es donarà cap altre recurs.

Secció segona

Dret d'adquisició aplicat a terres subjectes a contractes de caràcter emfitèutic temporal

Art. 73. En els contractes que, ultra els requisits expressats en l'art. 59, tinguin caràcter emfitèutic temporal, com els de rabassa morta i altres d'igual condició jurídica, encara que no tinguin per objecte el cultiu de la vinya, en virtut dels quals el propietari d'un terreny el cedeix temporalment a una persona per a l'explotació agrícola, quedant aquesta obligada a rompre'l, i plantar-lo o sembrar-lo, a expenses seves, abonant al propietari un cens o preu anual, el dret d'adquisició s'exercitarà de conformitat al que disposa la secció primera d'aquest capítol amb les modificacions següents:

Primera. — El propietari no podrà fer ús de la facultat d'apartar les terres del dret d'adquisició que li atribueix l'art. 63.

Segona. — La quantitat a abonar

serà el 80 per 100 del preu líquid que resulti, segons l'art. 69.

Tercera. — Aquesta quantitat podrà ésser satisfeta per l'adquirent en quinze anualitats iguals. En aquest cas haurà de pagar interessos de les anualitats pendents a raó del 4 per 100 anual.

Art. 74. En l'escriptura d'adquisició haurà de constar expressament, quan el preu quedi pendent, que l'alienant podrà exercitar l'acció resolutòria per falta de pagament de qualsevol dels termes concedits, un cop transcorreguts seixanta dies naturals des del requeriment notarial de pagament.

CAPÍTOL VI

Drets de tanteig, retracte i rescat

Art. 75. En les alienacions de terres subjectes a contractes de conreu que reuneixin la naturalesa i circumstàncies expressades en l'art. 73, el conreador tindrà el dret de prelació i el de retracte de la terra objecte de l'alienació, excepte en els casos següents:

Primer. — Quan l'alienació sigui feta a favor del propietari d'una part indivisa.

Segon. — En cas d'alienació a favor d'un parent consanguini fins al segon grau o d'un fill adoptiu de dret o de fet del propietari, o dels descendents d'aquest, sempre que l'adoptat visqui en companyia de l'adoptant.

Tercer. — Quan la terra hagi estat aportada en dot inestimat.

Quart. — Quan l'alienació no ha estat feta a títol oneros.

Cinquè. — En les permutes o en les retrovendes, o en les transaccions quan no intervé diner, o intervenint-n'hi el que es lliura no equival al just preu de la cosa, o en les alienacions en les quals no sigui possible una subrogació exacta del conreador en les condicions substancials pactades en el contracte d'alienació.

Sisè. — En els casos d'expropiació forçosa per causa d'utilitat pública.

Art. 76. Aquest retracte prevaldrà a tots els altres retractes legals.

Art. 77. Quan es tracti d'alienacions afectes al dret expressat en l'art. 75, si el propietari notifica al conreador la seva decisió d'alienar, i li expressa el preu definitiu ofert o el que pretengui, aquest, dins del termini de trenta dies següents al de l'avis, podrà fer ús del dret de tanteig, pagant o consignant el preu.

Art. 78. Si el propietari no donés l'avis preceptuat en l'article anterior, o atorgués alienació a favor de tercer abans dels trenta dies, o després de finit aquest termini alienés per preu o condicions substancials diferents de les

comunicades al conreador, aquest podrà exercitar el retracte, dins els trenta dies naturals següents a l'assentament d'inscripció de l'alienació en el Registre de la Propietat, o des que hagi tingut coneixement de la venda.

Art. 79. En les alineacions del dret derivat de tot contracte de conreu, quan segons el que disposa l'art. 19 sigui precís l'assentiment del propietari per a efectuar-les, aquest podrà rescatar el dret objecte d'alienació, adquirint-lo del conreador, dins els trenta dies naturals següents d'aquell en què hagi rebut la notificació.

El propietari podrà usar del dret de rescate, pagant o consignant el preu.

Si el conreador atorgués l'alienació sense la prèvia notificació deguda, o en condicions diferents de les anunciades, serà nul·la, i el propietari podrà demanar la resolució del contracte de conreu.

Art. 80. Realitzat el dret d'adquisició per part del conreador, el propietari tindrà el dret de retracte legal durant els dos anys següents en totes les alienacions que no siguin de les exceptuades en l'art. 75.

Art. 81. Les accions derivades dels drets regulats en aquest article hauran d'exercitar-se davant la jurisdicció ordinària i pels tràmits dels incidents.

CAPÍTOL VII

Concòrdia i arbitratge

Secció primera

Juntes de concòrdia i arbitratge

Art. 82. L'estament conreador i l'estament propietari podran acordar la creació d'un organisme permanent d'arbitratge que, sota la denominació de Junta de concòrdia i arbitratge agrícola, resolgui les qüestions que se suscitin entre conreadors i propietaris amb motiu dels contractes de conreu.

Per a la constitució d'aquest organisme serà necessari que hi concorrin, almenys, deu conreadors i deu propietaris.

Art. 83. Aquest organisme podrà entendre:

a) De les revisions regulades en el cap. iv.

b) De les resolucions i expiració de contractes de conreu a què es refereix el cap. ii.

c) De les qüestions referents a les prorroques legals establertes en el cap. ii.

d) De l'abonament de millores al conreador i de l'autorització establerta en l'art. 29.

e) De les altres qüestions que la Llei li atribueixi.

Art. 84. També actuaran com a orga-

nismes de conciliació i concòrdia quan els interessats s'hi sotmetin voluntàriament, per a la resolució d'altres qüestions derivades del contracte de conreu.

Art. 85. La constitució d'aquesta Junta i la submissió dels interessats a les seves resolucions hauran de consignar-se en escriptura pública, en la qual constarà:

Primer. — La composició i funcionament de la Junta.

Segon. — Lloc de la seva residència i terres a què s'estengui la seva comesa.

Tercer. — Règim econòmic de l'organisme.

Quart. — Qüestions atribuïdes al seu coneixement, que podran ésser de les expressades en els arts. 83 i 84.

Cinquè. — Normes de procediment.

Sisè. — Sancions que pot imposar la Junta, amb determinació dels casos.

Setè. — Acord exprés de submissió dels atorgants a l'actuació i laudes de la Junta.

Vuitè. — Duració del pacte, que no podrà excedir de cinc anys, i regulació de les prorroques, quan es pactin.

Novè. — Els altres extrems que estimin oportuns els interessats.

Art. 86. El President de la Junta haurà de presentar còpia autèntica de l'escriptura al Govern de la Generalitat.

El Govern l'aprovarà o desaprovarà:

Si l'aprova, la Junta de concòrdia i arbitratge quedarà investida de jurisdicció dins de la seva competència.

Si no l'aprova, indicarà les modificacions que hagin d'introduir-s'hi. Modificada convenientment l'escriptura, haurà de presentar-se al Govern, per a la seva aprovació.

Art. 87. Les Junes de concòrdia i arbitratge reconegudes pel Govern quedaran sota la seva protecció i inspecció.

El Govern, per causes motivades, i donant-ne compte al Parlament, les podrà suspendre i dissoldre.

Art. 88. Els propietaris i conreadors que no hagin concorregut a l'atorgament de l'escriptura, s'hi podran adherir mitjançant escriptura pública, unilateralment atorgada, en la qual sols s'haurà de fer breu referència a la de constitució.

El Notari que l'autoritzi comunicarà l'adhesió per mitjà d'ofici a la Junta, i estendrà nota d'aquesta comunicació en l'escriptura matriu.

L'adherit es considerarà incorporat a l'arbitratge des d'aquest moment.

Art. 89. L'acord d'expulsió dels sotmesos o adherits haurà d'ésser pres pels vots de la meitat més un dels membres de la Junta.

Art. 90. Els honoraris dels Notaris, en aquestes actuacions i autoritzacions, no podran excedir del 50 per 100 dels fixats a l'Aranzel. Tampoc no podran

excedir de la meitat del tipus aranzelari corresponent a les actes, els que acrediten per l'autorització de les adhesions.

Art. 91. Els laudes que dictin les Junes de concòrdia i arbitratge podran ésser apellats davant el Tribunal de Cassació de Catalunya, contra la decisió del qual no hi cabrà cap altre recurs. En aquest cas regiran els arts. 112 i 113 d'aquesta Llei.

Art. 92. L'execució dels laudes, un cop fermes, o de les resolucions definitives del Tribunal de Cassació, correspondrà al Jutge de primera instància del lloc de la Junta, i es procedirà, a petició de part, en la forma establerta en la Llei processal civil de la República, per a l'execució de sentències.

Secció segona

Comissions arbitals

Art. 93. S'organitzarà en les localitats que determini el Govern de la Generalitat, una Comissió arbitral agrícola, la qual, en arbitratge forçós, coneixerà privativament de totes les qüestions a què fa referència l'art. 83 d'aquesta Llei, sens perjudici de la competència de les Junes de concòrdia i arbitratge que regula la secció primera d'aquest capítol, respecte als que s'hi hagin sotmes.

També podran actuar com a organismes de conciliació i concòrdia segons el que és estatut en l'art. 84.

Art. 94. La seu i jurisdicció territorial de cada Comissió arbitral seran les que determini el Decret de la seva creació, i la jurisdicció es podrà estendre al territori d'un o més partits judicials limítrofs.

Art. 95. Les Comissions arbitals agrícoles es compondran d'un President, quatre Vocals i quatre Suplents. Actuarà de Secretari, a falta de designació especial, el que ho sigui del Jutjat de primera instància.

Art. 96. La Generalitat de Catalunya constituirà un Cos de funcionaris lletrats nomenats per oposició o concurs, entre els quals seran elegits els Presidents de les Comissions arbitals agrícoles, mentre el Cos de lletrats no pugui entrar en funcions. Actuarà de President el Jutge de primera instància del cap del partit on radiqui la Comissió arbitral.

Art. 97. En el Decret de la Generalitat que ordenarà la constitució d'una Comissió arbitral agrícola s'obrirà un període de quinze dies, durant el qual els propietaris i els conreadors podran inscriure's en els Ajuntaments respectius per a la formació dels censos dels dos estaments de la jurisdicció territorial.

Art. 98. Aprovats els censos de cada un dels dos estaments en la forma que

determinarà el Reglament, la Generalitat convocarà eleccions entre els inscrits per al nomenament dels Vocals i Suplents de la Comissió, la meitat per cada un dels dos estaments. Seran elegibles els que reuneixin les circumstàncies d'idoneïtat següents:

Primera. — Saber llegir i escriure.

Segona. — Tenir plena capacitat civil.

Tercera. — Residir en el territori jurisdiccional respectiu en ésser designat, i durant els quatre anys anteriors.

Quarta. — No haver estat condemnat per delictes comuns.

Art. 99. El càrrec de Membre de la Comissió arbitral agrícola és obligatori i no durarà més de dos anys.

Només podran excusar-se'n els designats per justa causa, apreciada pel President de la Comissió.

El Membre que degudament convocat no acudi a exercir les seves funcions, sense causa justificada, podrà ésser sancionat pel President amb una multa de 10 a 50 ptes.

Art. 100. El càrrec de Membre de la Comissió és gratuït. Però els conreadors tindran dret que se'ls abonin les despeses de viatge i estada, si s'escau, i els jornals que deixin de percebre.

Art. 101. El Govern de la Generalitat podrà acordar la suspensió o la supressió d'una o més de les Comissions arbitals, per causa que estimi justificada, donant-ne compte al Parlament.

Art. 102. La competència de les Comissions arbitals en el coneixement de les qüestions en què entenen segons aquesta Llei, es determinarà exclusivament, per la situació de les terres objecte del contracte de conreu, salvada la submissió expressament pactada.

La incompetència de la Comissió haurà de declarar-la d'ofici el President, quan procedeixi.

Si no ho fa, i és estimada definitivament la incompetència pel Tribunal de Cassació en resoldre l'apel·lació, se li podran imposar les costes.

Art. 103. Per a prendre acord es requerirà la presència del President i un dels Membres, almenys, dels designats per cada estament.

Els acords es prendran per majoria. El President tindrà vot de qualitat en els empats.

Art. 104. La Comissió arbitral podrà reclamar als serveis agrònomicos de la Generalitat o a altres persones o entitats els assessoraments que cregui oportuns.

Art. 105. Les Comissions arbitals en qualsevol moment de la tramitació podran incitar als interessats a l'avinença.

També procuraran indicar-los qualsevulla falta o omissió soferta en el plantejament i defensa de les qüestions, per tal que puguin subsanar-les.

Art. 106. Les parts, en qualsevol moment de la tramitació, podran demanar al President, de comú acord, que resolgui per si sol la qüestió plantejada, prescindint de la intervenció dels Membres de la Comissió.

Art. 107. El propietari que utilitzi el dret que li concedeix el paràgraf 2.º de l'art. 54, perquè el conreador justifiqui que està al corrent de pagament, haurà d'al·legar-ho en contestar la demanda. En aquest cas, el President concedirà al conreador un termini de cinc o deu dies perquè aporti els justificants corresponents.

Art. 108. Les Comissions arbitral podran acordar, d'ofici, la pràctica de totes aquelles proves que estimin necessàries pel perfecte aclariment de les qüestions plantejades i, especialment, la d'inspecció ocular.

Art. 109. Un cop acabat el judici arbitral, la Comissió dictarà laude dintre els tres dies següents, en el qual haurà de resoldre totes les qüestions plantejades.

Art. 110. Contra els laudes de les Comissions arbitral hi cabrà apel·lació davant el Tribunal de Cassació de Catalunya, sense cap altre recurs.

Art. 111. El recurs d'apel·lació haurà d'interposar-se davant del President de la Comissió, dintre els deu dies següents al de la notificació del laude, expressant, en forma concreta, les al·legacions que s'estimin procedents.

D'aquest escrit es donarà vista a la part apel·lada, la qual podrà rebatre'l dins el termini de deu dies.

Transcorregut aquest termini s'elevaran els autos al Tribunal de Cassació de Catalunya.

Art. 112. La Sala corresponent del Tribunal de Cassació podrà obrir un període perquè les parts puguin practicar les proves que siguin procedents, i acordar, si ho estima necessari, la celebració d'una compareixença.

Art. 113. Després d'aquests tràmits,

o sense ells si no els creu necessaris, la Sala dictarà la resolució definitiva.

Art. 114. L'execució dels laudes dictats per les Comissions arbitral agrícoles, un cop fets, o de les resolucions definitives del Tribunal de Cassació, correspondrà al Jutge de primera instància en lloc de la Comissió, i es procedirà, a petició de part, en la forma establerta per a les execucions de la sentència.

Art. 115. Mentre no es constitueixi i funcioni en qualsevol comarca una Comissió arbitral agrícola, el Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya podrà disposar que entengui en les qüestions de què és competent la Comissió, el Jutge de primera instància del partit judicial corresponent.

En aquests casos, el Jutge assumirà íntegrament, i en la forma regulada en els articles anteriors, les funcions que la present Llei atribueix a les Comissions arbitral.

Art. 116. Per a formular els contractes tipus de conreu comarcal segons allò que estatueix l'article 46 d'aquesta Llei, les Comissions arbitral agrícoles es constituïran juntament amb els Vocals suplents, i funcionaran assistides dels elements de caràcter tècnic que el Govern de la Generalitat cregui oportú designar.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera. — La pròrroga establerta en l'art. 11 d'aquesta Llei, té aplicació retroactiva respecte als contractes expressats en aquell article, encara que al 1.º de gener del 1932 o al temps de promulgar-se aquesta Llei, es trobin subsistents per expressa o tàcita reconducció, o hagués expirat el termini pactat durant el temps comprès entre les dites dues dates.

En aquests casos, la manifestació del conreador que opti per la pròrroga que

estableix l'art. 12, haurà de fer-se dins dels sis mesos següents a la data de promulgar-se aquesta Llei.

Quan en promulgar-se aquesta Llei, no excedís d'un any el temps que manqui per a finir el termini pactat de duració del contracte, el conreador haurà de fer la manifestació establerta en l'art. 12, dins dels sis mesos següents a la data de la promulgació dita.

Segona. — La Generalitat de Catalunya organitzarà o facilitarà la creació d'Institucions de Crèdit agrícola a l'efecte d'anticipar als conreadors, econòmicament necessitats, les quantitats precises per a l'efectivitat del dret d'adquisició.

També procurarà que es dictin les disposicions oportunes per a obtenir l'exempció de l'impost de Drets reals i de l'impost del Timbre, i una reducció en els honoraris dels Registradors de la Propietat en les adquisicions derivades de l'exercici del dret d'adquisició.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. — Els beneficis establerts per aquesta Llei a favor del conreador no són anticipadament renunciabls.

Segona. — Resten sense aplicació a Catalunya les disposicions emanades de l'Estat espanyol en el que s'oposin al que preceptua aquesta Llei, i derogades les pròpies Lleis de Catalunya en el que també s'hi oposin.

Tercera. — Un Reglament desenrotllarà els preceptes d'aquesta Llei.

Quarta. — Aquesta Llei regirà des del dia següent al de la seva publicació al BUTLLETÍ OFICIAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA.

Barcelona, 20 d'abril del 1933.

El Conseller Delegat,

CARLES PI I SUNYER

El Conseller de Justícia i Dret,

PERE COROMINES

